

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Θέμα Πτυχιακής Εργασίας:

**ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ-ΤΡΟΠΟΙ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ**

Επιμέλεια Εργασίας: Αυτζίδου Λυδία (Α.Μ 157/08)

Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Κυρμίζογλου Παντελής

Θέμα Πτυχιακής Εργασίας:

**ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ-ΤΡΟΠΟΙ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ**

Επιμέλεια Εργασίας: Αυτζίδου Λυδία

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2012

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
----------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

1.1 ΔΑΝΕΙΟ

1.1.1 Ορισμός Δανείου	3
-----------------------------	---

1.1.2 Ευθύνη του Οφειλέτη και του Δανειστή	3
--	---

1.1.3 Κατηγορίες Δανείων	3
--------------------------------	---

1.1.3.1 Τρόπος Πληρωμής	3
-------------------------------	---

1.1.3.2 Διάρκεια	5
------------------------	---

1.1.3.3 Τόκος	5
---------------------	---

1.1.3.4 Τραπεζικό προϊόν	5
--------------------------------	---

1.1.3.5 Δανειολήπτης	7
----------------------------	---

1.1.3.6 Σκοπός Χορήγησης	7
--------------------------------	---

1.1.4 Δάνεια Ιδιωτών	7
----------------------------	---

1.1.4.1 Καταναλωτική Πίστη	8
----------------------------------	---

1.1.4.2 Στεγαστική Πίστη	11
--------------------------------	----

1.1.5 Πιστωτικές Κάρτες	13
-------------------------------	----

1.2 ΠΙΣΤΩΣΗ ΜΕ ΑΝΟΙΚΤΟ (ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟ) ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

1.2.1 Ορισμός Ανοικτού (Αλληλόχρεου) Λογαριασμού	15
--	----

1.2.2 Ορισμός Πίστωσης	15
------------------------------	----

1.2.3 Διαφορές της Πίστωσης από το Δάνειο	15
---	----

1.3 ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

1.3.1 Ορισμός Εγγυητικής Επιστολής	16
--	----

1.3.2 Είδη Εγγυητικών Επιστολών	16
---------------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

2.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	17
-----------------------------------	----

2.2 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ	18
2.2.1 Εγγύηση	18
2.2.2 Ενέχυρο	18
2.2.3 Η Συναλλαγματική και η Ενεχυρίαση της	19
2.2.4 Η Επιταγή και η Ενεχυρίαση της	20
2.2.5 Εκχώρηση Απαιτήσεων	20
2.2.6 Υποθήκη	21
2.2.7 Προσημείωση Υποθήκη	21
2.2.8 Άλλες Εξασφαλίσεις	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΠΙΔΙΩΞΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ

3.1 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	
3.1.1 Εξωδικαστική Επίλυση των Διαφορών	22
3.1.2 Αγωγή	23
3.1.3 Διαταγή Πληρωμής	24
3.1.4 Αναγκαστική Εκτέλεση	25
3.1.4.1 Κατάσχεση Κινητών και Ακινήτων	26
3.1.4.2 Πλειστηριασμός Κινητών και Ακινήτων	27
3.1.4.3 Περιορισμοί κατασχέσεων και πλειστηριασμών	28
3.2 ΜΕΣΑ ΑΜΥΝΑΣ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ	
3.2.1 Ως προς την Διαταγή Πληρωμής	29
3.2.2 Ως προς την Κατάσχεση Κινητών και Ακινήτων.....	30
3.2.3 Ως προς τον Πλειστηριασμό Κινητών και Ακινήτων	30
3.2.4 Ακατάσχετα Πράγματα.....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

4.1 ΠΟΤΕ ΜΙΑ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΗ	31
4.2 ΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΕΡΝΑ ΜΙΑ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΩΣΠΟΥ ΝΑ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΕΙ	31

4.3 ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ	32
4.4 ΠΟΣΟΣΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

5.1 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ 2007-2008	36
5.1.1 Η Κρίση του Αυγούστου 2007.....	36
5.1.2 Επιπτώσεις της Κρίσης στην Ελλάδα	37
5.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ	37
5.3 ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.....	38
5.3.1 Η Ανθεκτικότητα των Ελληνικών Τραπεζών	38
5.3.2 Κινήσεις Τραπεζών εν όψει Κρίσεως.....	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

6.1 ΤΡΑΠΕΖΕΣ	40
6.1.1 Οι Κατηγορίες των Τραπεζών	40
6.1.2 Δομή, Οργάνωση και Λειτουργία των Τραπεζών	41
6.2 ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ	42
6.2.1 Διαδικασία Χορήγησης Δανείων	42
6.2.2 Δάνεια προς τις Επιχειρήσεις	43
6.2.3 Δάνεια προς τους Καταναλωτές	43
6.3 ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ	44
6.4 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΟΦΕΙΛΩΝ	45
6.5 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ	46
6.6 ΤΡΟΠΟΙ-ΜΕΣΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	47
6.6.1 Εξασφαλίσεις για τον Παρεχόμενο Δανεισμό	47
6.6.2 Τειρεσίας	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΔΑΝΕΙΩΝ

7.1 ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΕ ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ	50
7.1.1 Επιτόκιο	50

7.1.2 Πτώχευση.....	52
7.1.2.1 Πότε Κηρύσσεται Πτώχευση	52
7.1.2.2 Συνέπειες της Πτώχευσης ως προς τους Πιστωτές	53
7.1.3 Ανεργία	54
7.1.3.1 Ανεργία στην Ε.Ε	56
7.1.3.2 Ανεργία στην Ελλάδα	57
7.2 ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΕΙΩΘΟΥΝ ΟΙ ΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	58
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	61
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	64

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία μου έχει ως θέμα τις διαδικασίες δανείων σε καθυστέρηση και τους τρόπους αντιμετώπισης από τις τράπεζες.

Έτσι λοιπόν ξεκινάω έχοντας ως πρώτο κεφάλαιο τα τρία είδη των συμβάσεων, δηλαδή, **το δάνειο**, με τον ορισμό του δανείου, την ευθύνη του οφειλέτη και του δανειστή και κάποιες από τις κατηγορίες των δανείων, δηλαδή, όσον αφορά τον τρόπο πληρωμής, την διάρκεια, τον τόκο των δανείων, το τραπεζικό προϊόν, το δανειολήπτη και το σκοπό της χορήγησης. Επίσης τα δάνεια των ιδιωτών με την καταναλωτική και στεγαστική πίστη, καθώς και τις πιστωτικές κάρτες. Δεύτερη σύμβαση είναι η **πίστωση με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό**, με τον ορισμό του ανοικτού (αλληλόχρεου) λογαριασμού, τον ορισμό της πίστωσης και τις διαφορές της πίστωσης από το δάνειο. Και ως Τρίτη και τελευταία σύμβαση έχουμε την **εγγυητική επιστολή**, με τον ορισμό της και τα είδη της.

Δεύτερο κεφάλαιο είναι οι εξασφαλίσεις, με πρώτες τις **κατηγορίες των εξασφαλίσεων** και δεύτερες τις **σημαντικότερες εξασφαλίσεις**, δηλαδή, την εγγύηση, το ενέχυρο, την συναλλαγματική και την ενεχυρίαση της, την επιταγή και την ενεχυρίαση της, την εκχώρηση απαιτήσεων, την υποθήκη, την προσημείωση της υποθήκης καθώς και άλλες εξασφαλίσεις που δίνονται αναφορικά.

Ως κεφάλαιο τρίτο έχω την επιδίωξη της απαίτησης, με πρώτο θέμα την **αντιμετώπιση των καθυστερήσεων από τις τράπεζες**, με την εξωδικαστική επίλυση των διαφορών, την αγωγή, τη διαταγή πληρωμής και την αναγκαστική εκτέλεση. Η αναγκαστική εκτέλεση περιλαμβάνει την κατάσχεση κινητών και ακινήτων, τον πλειστηριασμό κινητών και ακινήτων και τους περιορισμούς των κατασχέσεων και των πλειστηριασμών. Δεύτερο θέμα που αναπτύσσεται σ' αυτό το κεφάλαιο είναι τα **μέσα άμυνας του οφειλέτη**, όσον αφορά την διαταγή πληρωμής, την κατάσχεση κινητών και ακινήτων, τον πλειστηριασμό κινητών και ακινήτων και γίνεται μια αναφορά στα ακατάσχετα πράγματα.

Το τέταρτο κεφάλαιο είναι οι καθυστερήσεις. Εδώ αναφέρεται, πρώτον, **πότε μια απαίτηση θεωρείται καθυστερημένη**, δεύτερον, τα **στάδια από τα οποία περνά μια απαίτηση ώπου να εκκαθαριστεί**, τρίτον, οι **καθυστερήσεις αποπληρωμής δανείων**, καθώς και τέταρτον, τα **ποσοστά δανείων σε καθυστέρηση**.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην οικονομική κρίση, με πρώτο θέμα την **παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008**, με την κρίση του Αυγούστου του

2007 και τις επιπτώσεις της κρίσης στην Ελλάδα. Με δεύτερο θέμα, τις **οικονομικές ιδιαιτερότητες της Ελλάδας**. Και τρίτο, τις **τράπεζες στην περίοδο της κρίσης**, με την ανθεκτικότητα των ελληνικών τραπεζών και τις κινήσεις των τραπεζών εν όψει της κρίσεως.

Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται μια λεπτομερής αναφορά στο **τραπεζικό σύστημα**. Με πρώτο θέμα τις **τράπεζες**, όσον αφορά τις κατηγορίες των τραπεζών και την δομή, οργάνωση και λειτουργία τους. Δεύτερο θέμα είναι ο **τραπεζικός δανεισμός**, με τη διαδικασία χορήγησης των δανείων, τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις και τα δάνεια προς του καταναλωτές. Ως τρίτο θέμα έχουμε τους **τραπεζικούς κίνδυνους**. Ως τέταρτο έχουμε τις **ρυθμίσεις των οφειλών** και ως πέμπτο **τις ρυθμίσεις δανείων για τα νοικοκυριά**. Το έκτο περιλαμβάνει **τους τρόπους – μέσα προστασίας των τραπεζών**, με τις εξασφαλίσεις για τον παρεχόμενο δανεισμό και το σύστημα του τειρεσία.

Έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο είναι η **αποπληρωμή των δανείων**, με πρώτο θέμα **τους λόγους που οδηγούν σε αδυναμία αποπληρωμής** όπως είναι το επιτόκιο, η πτώχευση, η οποία αναλύεται όσον αφορά το πότε κηρύσσεται η πτώχευση και ποιες οι συνέπειες της ως προς τους πιστωτές της, και τέλος η ανεργία. Η ανεργία περιλαμβάνει την ανεργία στην Ε.Ε και την ανεργία στην Ελλάδα. Και τελειώνω με το δεύτερο θέμα στο οποίο δίνονται κάποιες **λύσεις για να μειωθούν οι δόσεις των δανείων**.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

1.1 ΔΑΝΕΙΟ

1.1.1 Ορισμός Δανείου:

Δάνειο λοιπόν σύμφωνα με κ. *Μιχάλη Αγγελάκη στο βιβλίο Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές*, είναι η σύμβαση με την οποία ο ένας από τους συμβαλλόμενους (δανειστής) μεταβιβάζει κατά κυριότητα στον άλλο (οφειλέτη) χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα, που προσδιορίζονται στις συναλλαγές κατά αριθμό, μέτρο ή σταθμά, και αυτός (οφειλέτης) έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδια ποσότητας και ποιότητας.

Συνεπώς με τη σύμβαση του δανείου δημιουργείται μια καθαρή προσωπική ενοχική σχέση μεταξύ δανειστή και οφειλέτη και από αυτή γεννάται δικαίωμα για το δανειστή να στραφεί μόνο κατά του οφειλέτη. Ενοχή λοιπόν είναι η έννομη σχέση με την οποία ένα πρόσωπο (οφειλέτης) έχει υποχρέωση προς ένα άλλο πρόσωπο (δανειστή) σε παροχή που μπορεί να συνίσταται σε ενέργεια ή παράλειψη (άρθρο 287 Α.Κ.).

1.1.2 Ευθύνη του Οφειλέτη και του Δανειστή:

Η σύμβαση του δανείου συνεπώς γεννά βασικά υποχρεώσεις προς την πλευρά μόνο του οφειλέτη για απόδοση αυτών που δανείστηκε. Μπορεί όμως να ευθύνεται και ο δανειστής για νομικά ή πραγματικά ελαττώματα αυτών που δάνεισε.

Σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν αποδώσει τα δανεισθέντα τη συμφωνηθείσα (δήλη) ημέρα, περιέρχεται σε υπερημερία. Λόγω υπερημερίας ως προς την απόδοση, ο οφειλέτης χρηματικού δανείου δεν έχει σε καμιά περίπτωση υποχρέωση να καταβάλει άλλη αποζημίωση εκτός από το νόμιμο ή το συμβατικό τόκο. Αντίθετη συμφωνία είναι άκυρη (άρθρο 808 Α.Κ.). (**Βιβλίο: Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές**)

1.1.3 Κατηγορίες Δανείων:

1.1.3.1 Τρόπος Πληρωμής:

Τα δάνεια λοιπόν ανάλογα με τον τρόπο πληρωμής χωρίζονται στις παρακάτω τρεις κατηγορίες:

α) Τοκοχρεολυτικό δάνειο: Είναι το δάνειο που αποπληρώνεται με ίσες δόσεις και σε κάθε δόση εξοφλούνται τόσο το κεφάλαιο όσο και οι τόκοι. Όσον αφορά τώρα την **απόσβεση του τοκοχρεολυτικού δανείου**, σημαίνει ότι το ύψος της δόσης θα είναι σταθερό για όλη την περίοδο αποπληρωμής του δανείου, υποθέτοντας ότι το επιτόκιο χορήγησης παραμένει αμετάβλητο (στην πράξη τα επιτόκια χορηγήσεων μακροπρόθεσμης πίστης είναι κυμαινόμενα). Συνεπώς κάθε δόση αναλύεται σε κεφάλαιο ή χρεολύσιο και τόκο. Κατά την έναρξη αποπληρωμής του δανείου, το μεγαλύτερο μέρος της δόσης αφορά τόκο και ένα μικρό μόνο μέρος αυτής εξοφλεί το αρχικό κεφάλαιο του δανείου. Σταδιακά όμως, με την καταβολή των δόσεων, αυξάνεται το μέρος της δόσης που εξοφλεί κεφάλαιο και μειώνεται το μέρος της δόσης που αφορά τόκο. (**Βιβλίο: Κρίση, Δανεισμός και Χρεοκοπία**)

β) Το χρεολυτικό δάνειο: Είναι το δάνειο που εξοφλείται με ίσες δόσεις που περιλαμβάνουν μόνο το κεφάλαιο. Οι τόκοι εξοφλούνται σε προκαθορισμένες ημερομηνίες που μπορεί να είναι και διαφορετικές από αυτές κατά τις οποίες πληρώνεται το κεφάλαιο. Όσον αφορά το **χρεολυτικό σύστημα απόσβεσης** ενός δανείου, η πρώτη καταβαλλόμενη δόση είναι η μέγιστη δυνατή, καθ' όλη τη διάρκεια εξόφλησης του δανείου και σταδιακά με την αποπληρωμή του δανείου, μειώνεται η δόση, με ελάχιστη δόση, την τελευταία καταβαλλόμενη. Στη διάρκεια αποπληρωμής του δανείου, το καταβαλλόμενο μέρος της δόσης, που αφορά το αρχικό κεφάλαιο του δανείου είναι σταθερό, ενώ μειώνεται συνεχώς το μέρος της δόσης που αφορά τον καταβαλλόμενο τόκο. Με κάθε καταβολή δόσης, μειώνεται το ποσό του κεφαλαίου και ο τόκος υπολογίζεται επί του εκάστοτε υπολοίπου κεφαλαίου του αρχικού δανείου. Συνεπώς και η καταβαλλόμενη δόση μειώνεται συνεχώς. (**Βιβλίο: Κρίση, Δανεισμός και Χρεοκοπία**)

Αν θέλουμε λοιπόν να συγκρίνουμε τα δύο παραπάνω συστήματα απόσβεσης δανείων **α)** και **β)**, βλέπουμε ότι ο καταβαλλόμενος τόκος στο χρεολυτικό σύστημα δανεισμού είναι μικρότερος συνολικά, σε σχέση με το τοκοχρεολυτικό σύστημα απόσβεσης αλλά κατά την αρχική περίοδο αποπληρωμής του δανείου, οι δόσεις είναι υψηλότερες στο χρεολυτικό σύστημα απόσβεσης, σε σύγκριση με το τοκοχρεολυτικό σύστημα απόσβεσης.

γ) Τακτής Λήξης: Είναι το δάνειο το οποίο επιστρέφεται ολόκληρο στην Τράπεζα, μετά την πάροδο της συμφωνημένης διάρκειας του.

Επίσης όσον αφορά τα είδη των εντόκων δανείων έχουμε: δ) Το ομολογιακό δάνειο, ε) Το κοινοπρακτικό δάνειο, στ) Το ναυτικό δάνειο, ζ) Το ενυπόθηκο δάνειο, η) Το δάνειο με

ενέγγυο πίστωση, θ) Το δάνειο με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό κτλ. Συναντώνται όμως και άλλα ιδιαίτερα είδη δανείων που ρυθμίζονται με ειδικές διατάξεις, όπως είναι το δάνειο με ενέχυρο καπνό, τα γεωργικά δάνεια με γεωργικό ενέχυρο, κ.λπ.

1.1.3.2 Διάρκεια:

Τα δάνεια ανάλογα με τη διάρκεια τους χωρίζονται στις 3 παρακάτω κατηγορίες:

α) Βραχυπρόθεσμα: Είναι τα δάνεια που έχουν διάρκεια έως και 1 έτος και χορηγούνται συνήθως για κεφάλαιο κίνησης.

β) Μεσοπρόθεσμα: Είναι τα δάνεια που έχουν διάρκεια από 1 έως 3 χρόνια και δίνονται για κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα και για επενδυτικούς σκοπούς σε ελάχιστες περιπτώσεις (π.χ πάγιες εγκαταστάσεις, πάγιος εξοπλισμός)

γ) Μακροπρόθεσμα: Είναι τα δάνεια που έχουν διάρκεια πάνω από 3 χρόνια και δίνονται για επενδυτικούς σκοπούς (π.χ επένδυση σε πάγιο εξοπλισμό και πάγιες εγκαταστάσεις). Τα μακροπρόθεσμα δάνεια που χορηγούνται, μπορούν να είναι τοκοχρεολυτικά ή χρεολυτικά, σε αντίθεση με τα στεγαστικά δάνεια των ιδιωτών που είναι μόνο τοκοχρεολυτικά.

1.1.3.3 Τόκος:

Τα δάνεια ανάλογα με τον τόκο χωρίζονται στις κάτωθι δυο κατηγορίες:

α) Έντοκα: Είναι τα δάνεια στα οποία εκτός από το κεφάλαιο καταβάλλεται και ο τόκος στον δανειστή. Μ' αυτόν τον τρόπο η παραχώρηση της χρήσης κεφαλαίου από την τράπεζα γίνεται με αντάλλαγμα.

β) Άτοκα: Είναι τα δάνεια στα οποία ο δανειολήπτης καταβάλλει μόνο το κεφάλαιο στο δανειστή χωρίς τόκο. Μ' αυτόν τον τρόπο η παραχώρηση της χρήσης κεφαλαίου από την τράπεζα γίνεται χωρίς αντάλλαγμα.

1.1.3.4 Τραπεζικό προϊόν:

α) Σύμβαση δανείου (Στεγαστικού, Καταναλωτικού, Επιχειρηματικού): Με την ονομασία δάνειο φέρεται ειδική διμερής σύμβαση, εξ ου και ο ταυτόσημος όρος δανειακή σύμβαση, όπου κατά τη συνομολόγησή της μεταβιβάζεται για κάποιο χρονικό

διάστημα η κυριότητα χρημάτων ή άλλων αντικαταστατών πραγμάτων, με την υποχρέωση της μετέπειτα επιστροφής τους.

β) Ανοικτός αλληλόχρεος λογαριασμός: Για αυτή την κατηγορία γίνεται λεπτομερής ανάλυση στην σελίδα 12 στο 1.2 Πίστωση με ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό.

γ) Όριο υπερανάληψης (overdraft): Υπερανάληψη είναι μία επέκταση δανεισμού που προσφέρει μία τράπεζα σε πελάτες της μέχρι ενός προεγκεκριμένου πιστωτικού ορίου, επιτρέποντας τους να συνεχίσουν να κάνουν ανάληψη χρημάτων ακόμα κι αν το υπόλοιπο του τραπεζικού τους λογαριασμού είναι μηδέν. Ο δανειζόμενος πληρώνει τόκους μόνο για το επιπλέον ποσό και μόνο για την περίοδο που χρησιμοποίησε τα χρήματα. Οι πελάτες της τράπεζας που έχουν δικαίωμα υπερανάληψης μπορούν επίσης να υπογράψουν επιταγές για μεγαλύτερο ποσό από αυτό που έχουν στο λογαριασμό τους, χωρίς τον φόβο ότι οι επιταγές τους θα επιστραφούν ως ακάλυπτες. Η συμφωνία μπορεί να ακυρωθεί οποιαδήποτε στιγμή από την τράπεζα χωρίς προηγούμενη προειδοποίηση ή εξήγηση.

δ) Ομολογιακό δάνειο: Ομολογιακό είναι το δάνειο που εκδίδεται από ανώνυμη εταιρεία που εδρεύει στην Ελλάδα (εκδότρια) και διαιρείται σε ομολογίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν δικαιώματα των ομολογιούχων έναντι της εκδότριας κατά τους όρους του δανείου. Για την έκδοση του ομολογιακού δανείου αποφασίζει η Γενική Συνέλευση.

ε) Έκδοση εγγυητικής επιστολής: Επίσης και γι' αυτήν την κατηγορία γίνεται ανάλυση στην σελίδα 13 στο 1.3 Εγγυητική Επιστολή.

ζ) Έκδοση ενέγγυας πίστωσης: είναι ένα έγγραφο που εκδίδεται από ένα χρηματοοικονομικό οργανισμό που ενεργεί ουσιαστικά ως αμετάκλητη εγγύηση της πληρωμής σε έναν δικαιούχο. Αυτό σημαίνει, ότι εφόσον ο πωλητής - δικαιούχος τηρήσει τα προβλεπόμενα από τους όρους της πίστωσης και μόλις αυτός παρουσιάσει στην τράπεζα έκδοσης ή διαπραγμάτευσης, τα έγγραφα που συμμορφώνονται με τους όρους της ενέγγυας πίστωσης, η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να πληρώσει ανεξαρτήτως από οποιεσδήποτε αντίθετες οδηγίες του εντολέα της ενέγγυας πίστωσης. Με άλλα λόγια, η υποχρέωση για πληρωμή μετατοπίζεται από τον αιτούμενο της ενέγγυας πίστωσης, στην τράπεζα που την εκδίδει.

1.1.3.5 Δανειολήπτης:**α) Δάνεια προς ιδιώτες:**

Μπορεί να αφορά την αγορά ακινήτου, την αγορά καινούργιου ή μεταχειρισμένου αυτοκινήτου, την αγορά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, καθώς και να ζητήσει από την τράπεζα να του λάβει ένα ποσό το λεγόμενο overdraft. Επίσης μπορεί να αφορά την έκδοση πιστωτικών καρτών

β) Δάνεια προς επιχειρήσεις:

Τα επιχειρηματικά δάνεια είναι αυτά τα οποία χορηγούνται από ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα σε έναν πελάτη, που συνήθως είναι μία μεγάλη επιχείρηση, ή μία μικρομεσαία ή και ελεύθεροι επαγγελματίες. Ένα επαγγελματικό δάνειο δίνεται προκειμένου να καλυφθούν κάποιες συγκεκριμένες ανάγκες ανάλογα με το είδος του δανειολήπτη. Έτσι για παράδειγμα μπορεί να αφορά την αγορά ενός οικοπέδου, την αγορά ή ανέγερση επιχειρηματικής στέγης, αγορά εμπορευμάτων, την εξόφληση των προμηθευτών, την ανακαίνιση επιχειρηματικής στέγης (βελτιώσεις - προσθήκες - επισκευές), κ.α. Τα επιχειρηματικά δάνεια αποτελούν ένα είδος χρηματοδότησης μίας επιχείρησης. Γενικά, μία εταιρία προκειμένου να ικανοποιήσει κάποιες συγκεκριμένες ανάγκες της επιλέγει μέσα από μία ευρεία ποικιλία τρόπων χρηματοδότησης που δίνονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

1.1.3.6 Σκοπός Χορήγησης:

- ❖ Καταναλωτικά
- ❖ Στεγαστικά
- ❖ Επενδυτικά
- ❖ Δάνεια για κεφάλαιο κίνησης

1.1.4 Δάνεια Ιδιωτών:

Αυτά τα δάνεια αναφέρονται σε κάθε μορφής πιστωτική διευκόλυνση προς φυσικά πρόσωπα, έτσι ώστε να καλύψουν προσωπικές, καταναλωτικές και στεγαστικές τους ανάγκες. Τα δάνεια ιδιωτών διακρίνονται στις δύο κάτωθι κατηγορίες, την καταναλωτική πίστη και τη στεγαστική.

1.1.4.1 Καταναλωτική Πίστη

Ως καταναλωτική πίστη ορίζονται οι πιστώσεις, στις οποίες η παρεχόμενη αγοραστική δύναμη από την τράπεζα προς τον καταναλωτή προορίζεται να καλύψει σκοπούς εκτός των ορίων της επαγγελματικής δραστηριότητας του πιστολήπτη. Αυτός ο ορισμός της καταναλωτικής πίστης συνδέεται άμεσα με τον ορισμό της έννοιας του καταναλωτή, όπου ο πιστολήπτης λαμβάνει την πίστωση με την ιδιότητα του καταναλωτή όταν πρόκειται να τη χρησιμοποιήσει για να ικανοποιήσει ιδιωτικές του ανάγκες. Επομένως, η καταναλωτική πίστη αφορά παραχώρηση αγοραστικής δύναμης προς τον καταναλωτή μόνο για την ικανοποίηση ιδιωτικών αναγκών.

Χορηγήσεις καταναλωτικής πίστης εκτός από τις τράπεζες προσφέρουν και εμπορικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, όπως οι αντιπροσωπείες αυτοκινήτων και οι αλυσίδες ηλεκτρικών ειδών.

Τα πλεονεκτήματα για τις τράπεζες από χορηγήσεις καταναλωτικής πίστης είναι:

1. Μεγάλη διασπορά του πιστωτικού κινδύνου (μεγάλος αριθμός απαιτήσεων, μικρού σχετικά ύψους η κάθε μία)
2. Σημαντικές ωφέλειες από επιτοκιακά και μη έσοδα.
3. Σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης (δυνατότητα εύρεσης χρήσης προϊόντων καταναλωτικής πίστης από δυνητικούς πελάτες).

Οι χορηγήσεις καταναλωτικής πίστης όμως παρουσιάζουν και μειονεκτήματα για τις τράπεζες, τα οποία είναι:

1. Αυξημένο λειτουργικό κόστος (αναφορικά με την έγκριση, την παρακολούθηση και τη λειτουργική στήριξη πολυάριθμων δανειακών λογαριασμών).
2. Αυξημένο κόστος και χρονοβόρες διαδικασίες επανείσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών (μικρού ύψους απαιτήσεις σε σχέση με τα απαιτούμενα έξοδα).
3. Κίνδυνο δημιουργίας επισφαλειών (δυσκολία στάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών λόγω έλλειψης σαφούς εικόνας των συνολικών τους τακτών υποχρεώσεων).

Προκειμένου οι τράπεζες να περιορίσουν τα μειονεκτήματα αλλά και τους κινδύνους που αναλαμβάνουν από τις χορηγήσεις καταναλωτικής πίστης θα πρέπει να

αξιοποιήσουν πιο αποτελεσματικά τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από αυτή τη μορφή χορήγησης.

Οι πιο σημαντικές μορφές διάκρισης της καταναλωτικής πίστης είναι τρεις και δίνονται πιο αναλυτικά παρακάτω. Το ύψος της χρηματοδότησης, το ύψος του επιτοκίου και ο χρόνος αποπληρωμής του δανείου διαμορφώνονται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε μορφής δανείου, με την πολιτική της κάθε τράπεζας και με την πιστοληπτική ικανότητα του κάθε δανειολήπτη. Έτσι λοιπόν έχουμε:

α) Προσωπικά δάνεια:

Πρόκειται για δάνεια που χορηγούνται σε φυσικά πρόσωπα για την κάλυψη προσωπικών αναγκών και για τα οποία δεν απαιτείται η προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών ή παραστατικών αγοράς. Ο σκοπός του δανείου δηλώνεται προφορικά από τον δανειολήπτη κατά την αίτηση για τη χορήγηση του δανείου αλλά δεν ελέγχεται από την τράπεζα. Το ότι η τράπεζα δεν ελέγχει το σκοπό του δανείου (μέσω σχετικών παραστατικών και δικαιολογητικών), δίνει τη δυνατότητα στο δανειολήπτη να χρησιμοποιήσει το κεφάλαιο που του χορηγήθηκε για διαφορετικό σκοπό από αυτόν που είχε δηλώσει αρχικά.

Τα προσωπικά δάνεια είναι: είτε δάνεια τακτής λήξης και εξοφλούνται με μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις, είτε είναι όρια ανακυκλούμενης πίστωσης. Όριο ανακυκλούμενης πίστωσης είναι και το ανοικτό δάνειο, το οποίο η τράπεζα μπορεί να το χρησιμοποιήσει όποτε το επιθυμεί και να κάνει τμηματικές ή εφάπαξ αναλήψεις. Για την αποπληρωμή του ανοικτού δανείου ο πελάτης πρέπει να καταβάλει μία ελάχιστη μηνιαία καταβολή, η οποία περιλαμβάνει μέρος του κεφαλαίου και τόκους, οι οποίοι υπολογίζονται ανάλογα με το ποσό που χρησιμοποιήθηκε (τοκαριθμικός λογαριασμός). Στην περίπτωση του ανοικτού δανείου εκτός της ελάχιστης μηνιαίας καταβολής που είναι υποχρεωμένος να καταβάλει ο δανειολήπτης, μπορεί να καταβάλει επιπλέον όποιο ποσό επιθυμεί και όποτε το επιθυμεί.

β) Όρια Υπερανάλησης από Τρεχούμενους Λογαριασμούς Καταθέσεων (Overdraft):

Τα όρια υπερανάλησης από τρεχούμενους λογαριασμούς καταθέσεων (Overdraft), καθώς και τα ανοικτά δάνεια, είναι όρια ανακυκλούμενης πίστωσης. Όπως αναφέραμε και παραπάνω, σ' αυτήν την περίπτωση η τράπεζα εγκρίνει στον πελάτη ένα ανώτατο όριο

πίστωσης, το οποίο μπορεί να το χρησιμοποιήσει όποτε το επιθυμεί και να κάνει τμηματικές ή εφάπαξ αναλήψεις. Ο δανειολήπτης σε αυτήν την περίπτωση, όπως και στα προσωπικά δάνεια, δε δεσμεύεται σε σχέση με το σκοπό χρησιμοποίησης του ορίου. Γίνονται χρηματικές καταθέσεις κεφαλαίου στον τρεχούμενο λογαριασμό και οι οφειλόμενοι τόκοι υπολογίζονται ανάλογα με το ποσό που χρησιμοποιήθηκε και για το διάστημα που χρησιμοποιήθηκε, και συνήθως, λογίζονται κάθε τρίμηνο ή εξάμηνο. Αυτό το όριο ανακυκλώνεται ανά τακτά διαστήματα, συνήθως κάθε χρόνο ή εξάμηνο, και έτσι ο πελάτης έχει τη δυνατότητα να το ξαναχρησιμοποιήσει όποτε το χρειαστεί πάντα όμως, μέχρι το ανώτατο επιτρεπόμενο πιστωτικό όριο.

γ) Καταναλωτικά Δάνεια:

Καταναλωτικά δάνεια είναι αυτά τα δάνεια που χορηγούνται σε φυσικά πρόσωπα για την κάλυψη καταναλωτικών αναγκών, οι οποίες αφορούν την αγορά κάποιου συγκεκριμένου αγαθού ή την κάλυψη δαπανών από παρεχόμενες υπηρεσίες. Σε αυτήν την περίπτωση ο σκοπός του δανείου πρέπει να βεβαιώνεται και ο δανειολήπτης είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά ή παραστατικά αγορών (τιμολόγιο επί πιστώσει, δελτίο παραγγελίας ή απόδειξη παροχής υπηρεσιών), τα οποία αφορούν την αγορά του εν λόγω αγαθού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας. Σ' αυτά τα δάνεια λοιπόν ο δανειολήπτης δεν παίρνει μετρητά στο χέρι και η απόδοση των χρημάτων γίνεται με δίγραμμη επιταγή στο όνομα του εμπόρου ή με πίστωση στον όψεως λογαριασμό του με έμβασμα από την τράπεζα. Το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης εξαρτάται από την αξία του χρηματοδοτούμενου αγαθού ή υπηρεσίας που αναγράφεται στο δικαιολογητικό και από τυχόν προκαταβολή από τον πελάτη. Τα καταναλωτικά δάνεια, όπως και τα προσωπικά, είναι δάνεια τακτής λήξης που εξοφλούνται με μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις, το ποσό του καταναλωτικού δανείου όμως, μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό ενός προσωπικού δανείου, καθώς τα καταναλωτικά δάνεια χορηγούνται για τη χρηματοδότηση ακριβών καταναλωτικών αγαθών.

Αναφορικά στην κατηγορία αυτών των δανείων εντάσσονται: τα δάνεια για αγορά αυτοκινήτου, μηχανής, σκάφους, επίπλων, ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, οικιακού εξοπλισμού, και ειδών θέρμανσης και κλιματισμού, η δαπάνη για κάλυψη διακοπών, ταξιδιών, διδάκτρων φροντιστηρίων και εξόδων για σπουδές, η χρηματοδότηση φωτοβολταϊκού συστήματος, η εξόφληση οφειλών ακίνητης περιουσίας, καθώς επίσης και η εξόφληση οφειλών σε ΔΟΥ και ΙΚΑ. Ακόμα, στην κατηγορία αυτή εντάσσεται και η

μεταφορά ενήμερων δανείων και πιστωτικών καρτών από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλο (Η μεταφορά της οφειλής στην άλλη τράπεζα πραγματοποιείται είτε με έμβασμα του ποσού στην άλλη τράπεζα είτε με έκδοση δίγραμμης επιταγής)

Καταναλωτικά δάνεια χορηγούνται όμως και με τη μορφή του retail factoring μέσω κεντρικών συμφωνιών. Πρόκειται για την εκχώρηση απαιτήσεων μιας επιχείρησης από επί πιστώσει πωλήσεις προϊόντων της, όπου χρηματοδοτούνται ιδιώτες, οι οποίοι έχουν αγοράσει για παράδειγμα αυτοκίνητο επί πιστώσει από έμπορο αυτοκινήτων ή ηλεκτρικά και ηλεκτρικές συσκευές από μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων. Από την άλλη, οι χρηματοδοτήσεις μέσω κεντρικών συμφωνιών αφορούν κυρίως χρηματοδοτήσεις αγοράς αυτοκινήτων ή ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, όπου σε συνεργασία με εμπορικές επιχειρήσεις πώλησης καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών, χορηγούνται δάνεια από τις τράπεζες στο χώρο της εμπορικής επιχείρησης όπου πραγματοποιείται η συναλλαγή, χωρίς να χρειάζεται ο καταναλωτής να προσέλθει στην τράπεζα, η οποία χορηγεί το δάνειο.

1.1.4.2 Στεγαστική Πίστη

Τα πιστωτικά ιδρύματα χορηγούν δάνεια στους ιδιώτες για την κάλυψη των στεγαστικών τους αναγκών. Στεγαστικό δάνειο είναι η πίστωση που χορηγείται σε καταναλωτή για την απόκτηση ή τη διαμόρφωση ιδιωτικού ακινήτου, του οποίου είναι ιδιοκτήτης ή το οποίο σκοπεύει να αγοράσει και εξασφαλίζεται, είτε με υποθήκη σε ακίνητο, είτε με ασφάλεια που χρησιμοποιείται συνήθως, για το σκοπό αυτό σε ένα κράτος-μέλος. Οι ανάγκες λοιπόν που χρηματοδοτούνται με τα στεγαστικά δάνεια είναι για:

1. Αγορά πρώτης κατοικίας, εξοχικής ή δευτερεύουσας.
2. Αγορά επαγγελματικού ακινήτου προς εκμετάλλευση σε περιπτώσεις ιδιωτών πελατών φυσικών προσώπων.
3. Αγορά οικοπέδου (άρτιου και οικοδομήσιμου), με σκοπό την ανέγερση επ' αυτού κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης προς εκμετάλλευση.
4. Ανέγερση ή κατασκευή κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης προς εκμετάλλευση.
5. Αποπεράτωση ή επέκταση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης προς εκμετάλλευση.
6. Επισκευή, συντήρηση ή ανακαίνιση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης προς εκμετάλλευση.
7. Βελτίωση κοινόχρηστων χώρων, εξωραϊσμό προσόψεων.

8. Αναχρηματοδότηση για την αποπληρωμή υφισταμένου στεγαστικού δανείου από άλλο πιστωτικό ίδρυμα.

Οι τράπεζες εκτός από αυτές τις κλασικές μορφές στεγαστικών δανείων, χορηγούν και επιδοτούμενα στεγαστικά δάνεια με υπουργικές αποφάσεις και αποφάσεις του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ). Τα συγκεκριμένα δάνεια διέπονται από ειδικούς όρους που έχουν σχέση με το επιτόκιο, τη διάρκεια αποπληρωμής του δανείου, το ύψος του δανείου και τις εξασφαλίσεις. Για τη χορήγηση τους λαμβάνονται υπόψη οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια που θέτει η κάθε εμπορική τράπεζα με βάση την πιστωτική της πολιτική αλλά και οι προϋποθέσεις και οι όροι που θέτει το Ελληνικό Δημόσιο, προκειμένου να επιδοτήσει ένα μέρος ή σύνολο του επιτοκίου δανεισμού του επιδοτούμενου πελάτη.

Η απελευθέρωση της αγοράς και η σταδιακή πτώση των επιτοκίων, οδήγησε στη δημιουργία μιας μεγάλης ποικιλίας στεγαστικών δανείων. Το ύψος της χρηματοδότησης, το ύψος του επιτοκίου και ο χρόνος αποπληρωμής ενός στεγαστικού δανείου καθορίζονται ελεύθερα από τα πιστωτικά ιδρύματα και διαμορφώνονται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε μορφής δανείου, με την πολιτική της κάθε τράπεζας και με την πιστοληπτική ικανότητα του κάθε δανειολήπτη.

Δίνεται επίσης η δυνατότητα στον πελάτη να επιλέξει μεταξύ κυμαινόμενου ή σταθερού επιτοκίου.

α) Με το κυμαινόμενο επιτόκιο ο δανειολήπτης ευελπιστεί στη μείωση του επιτοκίου, έτσι ώστε να επωφεληθεί από αυτή τη μεταβολή και σε περίπτωση που επιθυμήσει να αποπληρώσει πρόωρα το δάνειο (μερικά ή ολικά), δεν επιβαρύνεται με ποινή προεξόφλησης.

β) Με το σταθερό επιτόκιο ο δανειολήπτης επιλέγει ένα χρονικό διάστημα για το οποίο το επιτόκιο του δανείου του θα παραμείνει αμετάβλητο. Το χρονικό διάστημα αυτό μπορεί ενδεικτικά να καθοριστεί στα 1, 2, 3, 5, 10, 15, 20 χρόνια ή και για όλη τη διάρκεια του δανείου μέχρι την εξόφληση του. Επιπλέον, σε περίπτωση πρόωρης αποπληρωμής του δανείου με σταθερό επιτόκιο (μερικής ή ολικής αποπληρωμής), ο δανειολήπτης επιβαρύνεται με ποινή προεξόφλησης. Σε κάθε περίπτωση όμως, τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων είναι από τα χαμηλότερα στην αγορά και τα πιο ανταγωνιστικά.

Η διάρκεια αποπληρωμής ενός στεγαστικού δανείου ποικίλει. Κυμαίνεται από 5 έως και 30 έτη, ενώ η εξόφλησή του πραγματοποιείται με μηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις. Οι αποδεκτές εξασφαλίσεις από την τράπεζα για τη χορήγηση ενός στεγαστικού δανείου είναι κατά κύριο λόγο οι **εμπράγματα εξασφαλίσεις**, με την εγγραφή προσημείωσης στο χρηματοδοτούμενο ακίνητο ή σε έτερο ακίνητο, σε ποσοστό από 120% έως 130% του ποσού του δανείου, όπου το προσημειωμένο ακίνητο θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών. Επιπρόσθετες εξασφαλίσεις είναι η λήψη προσωπικών εγγυήσεων, σε περίπτωση που υπάρχουν πολλοί συνιδιοκτήτες στο ακίνητο που πρόκειται να χρηματοδοτηθεί ή στο ακίνητο που πρόκειται να προσημειωθεί ή σε περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν έχει από μόνος του την πιστοληπτική ικανότητα να αποπληρώσει το δάνειο, όπως επίσης και η ενεχυρίαση ή εκχώρηση απαιτήσεων. Τα είδη των εξασφαλίσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ώστε να καλύψουν μία χρηματοδότηση δίνονται παρακάτω στο δεύτερο κεφάλαιο.

Οι κατηγορίες επιδοτούμενων δανείων είναι:

1. Δάνεια επιδοτούμενα από το Ελληνικό Δημόσιο για την απόκτηση κατοικίας.
2. Δάνεια Οργανισμού Εργατικής και Λαϊκής Κατοικίας, επιδοτούμενα από το Ελληνικό Δημόσιο και τον ΟΕΚ για την κάλυψη στεγαστικών αναγκών.
3. Δάνεια προς διάφορες κατηγορίες πληγέντων από φυσικές καταστροφές (πλημμύρες, σεισμούς, πυρκαγιές), είτε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, είτε με κρατική επιχορήγηση, είτε με επιδότηση επιτοκίου για την αποκατάσταση των ζημιών.
4. Δάνεια αποκατάστασης παραδοσιακών και διατηρητέων κτηρίων.
5. Δάνεια για τη στεγαστική αποκατάσταση ομογενών ελλήνων παλιννοστούντων και ελλήνων τσιγγάνων με την εγγύηση και την επιδότηση του Ελληνικού Δημοσίου.

1.1.5 Πιστωτικές κάρτες:

Η πιστωτική κάρτα είναι και αυτή ένας τύπος δανείου. Χρησιμοποιείται για την πληρωμή αγαθών και υπηρεσιών χωρίς να χρειάζεται να καταβληθούν τα χρήματα άμεσα. Ο πάροχος της πιστωτικής κάρτας, δηλαδή η τράπεζα, επιβάλλει ένα συγκεκριμένο μηνιαίο πιστωτικό όριο στον πελάτη, το οποίο και μπορεί να διαθέσει σε αγορές που επιθυμεί. Ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας έχει τη δυνατότητα να κάνει ανάληψη μετρητών από το ΑΤΜ μίας τράπεζας εφόσον και το πιστωτικό υπόλοιπο το επιτρέπει.

Υπάρχουν όμως διάφοροι τύποι πιστωτικής κάρτας οι οποίοι και καλύπτουν τις ανάγκες κάθε ξεχωριστού πελάτη. Υπάρχουν για παράδειγμα πιστωτικές κάρτες οι οποίες έχουν:

α) Μηδενικό επιτόκιο αγορών: είναι κατάλληλες για όσους πραγματοποιούν κυρίως αγορές αλλά δεν είναι σε θέση να αποπληρώνουν ολόκληρο το ποσό που έχουν χρησιμοποιήσει στο τέλος κάθε μήνα.

β) Μηδενικό επιτόκιο για μεταφορά υπολοίπου: είναι περισσότερο κατάλληλες για όσους έχουν χρεωστικό υπόλοιπο το οποίο επιβαρύνεται με αυξημένο επιτόκιο.

γ) Αρχικό επιτόκιο μεταφοράς υπολοίπου: είναι για μεγάλο χρονικό διάστημα και εξυπηρετούν όσους επιθυμούν να συγκεντρώσουν τις οφειλές τους με σκοπό να αποπληρώσουν το χρέος τους χωρίς περαιτέρω επιβάρυνση από τους τόκους.

Τέλος είναι και οι πιστωτικές κάρτες οι οποίες: **δ) Συμμετέχουν σε προγράμματα επιβράβευσης:** αυτές ουσιαστικά επιβραβεύουν τους πελάτες που είναι τυπικοί στις πληρωμές τους μέσω επιστροφής χρημάτων, bonus κ.α.

Οι περισσότερες πιστωτικές κάρτες έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν και στο εξωτερικό, διευκολύνοντας έτσι τους πελάτες ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, προσδίδοντας παράλληλα ασφάλεια στις συναλλαγές τους. Η πιστωτική κάρτα θα μπορούσε όμως να θεωρηθεί **επισφαλές** δάνειο αν και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν προσεκτικά την οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη. Συνήθως, πιστωτική κάρτα μπορούν να λάβουν όλα τα φυσικά πρόσωπα που έχουν μία σταθερή εργασία και ανήκουν στην ηλικία των 22-70. Ωστόσο, τα δικαιολογητικά και οι προϋποθέσεις χορήγησης μίας πιστωτικής κάρτας μπορεί να διαφέρουν ανάμεσα στα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Υπάρχουν όμως και κάποια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία χορηγούν πιστωτικές κάρτες σε φοιτητές και άλλου είδους άτομα ζητώντας μόνο κάποια πολύ βασικά στοιχεία χωρίς να εξετάζουν αν ο δανειολήπτης είναι όντως σε θέση να αποπληρώσει το ποσό.

1.2 ΠΙΣΤΩΣΗ ΜΕ ΑΝΟΙΚΤΟ (ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟ) ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

1.2.1 Ορισμός Ανοικτού (Αλληλόχρεου) Λογαριασμού:

Αυτός ο λογαριασμός υπάρχει όταν μια συναλλακτική σχέση μεταξύ δύο προσώπων (φυσικών ή νομικών), από τα οποία το ένα τουλάχιστον είναι έμπορος και που δρουν με αντίθετα συμφέροντα, μπορεί να οδηγήσει στην πραγματοποίηση πολλών αμοιβαίων μεταξύ τους παροχών κατά τρόπο διαδοχικό και εναλλασσόμενο.

1.2.2 Ορισμός Πίστωσης:

Ως ορισμό της πίστωσης μπορούμε να πούμε, ότι πρόκειται για μία συμφωνία με την οποία ο ένας από τους συμβαλλόμενους έχει υποχρέωση να ενισχύσει προσωρινά την αγοραστική δύναμη του άλλου. Δηλαδή, είναι η σύμβαση με την οποία ο ένας (δανειστής) μεταβιβάζει στον άλλο (οφειλέτη) κεφάλαιο, για να το χρησιμοποιήσει ορισμένο χρόνο, και αυτός (οφειλέτης) αναλαμβάνει την υποχρέωση να το αποδώσει μετά τη λήξη του χρόνου. (**Βιβλίο: Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές**)

1.2.3 Διαφορές της Πίστωσης από το Δάνειο:

Για να αποφευχθεί η οποιαδήποτε σύγχυση όσον αφορά τον ορισμό των δύο εννοιών, δίνονται παρακάτω οι διαφορές τους:

- ❖ Η πίστωση λοιπόν αναφέρεται μόνο σε χρηματική ενίσχυση του αντισυμβαλλομένου ενώ το δάνειο αναφέρεται και σε άλλα αντικαταστατά πράγματα, που προσδιορίζονται συνήθως στις συναλλαγές με αριθμό, μέτρο ή σταθμά.
- ❖ Η πίστωση μπορεί να είναι άμεση, όπως π.χ. η πίστωση με ενέχυρο χρεόγραφο, ή έμμεση, όπως π.χ. η χορήγηση εγγυητικής επιστολής.
- ❖ Το δάνειο αποτελεί πίστωση μόνο όταν είναι χρηματικό.

Η παροχή της πίστωσης έχει έντονο το χαρακτήρα της προσωπικής εμπιστοσύνης μεταξύ του πιστοδότη (δανειστή) και του πιστολήπτη (πιστούχου). Αποτέλεσμα λοιπόν αυτού είναι ότι η πίστωση: δεν κατάσχεται, δεν εκχωρείται και κλείνει, όταν ο πιστούχος πεθάνει ή πτωχεύσει. (**Βιβλίο: Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές**)

1.3 ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

1.3.1 Ορισμός Εγγυητικής Επιστολής:

Σύμφωνα με τον *κ. Μιχάλη Αγγελάκη στο βιβλίο Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές* η εγγυητική επιστολή (Ε/Ε) είναι το έγγραφο με το οποίο ο εγγυητής (τράπεζα ή ορισμένα πιστωτικά ιδρύματα και Ν.Π.Δ.Δ.) αναλαμβάνει την ευθύνη απέναντι στο δικαιούχο της εγγυητικής επιστολής (σε εκείνον δηλαδή προς τον οποίον απευθύνεται-πιστωτή) μέχρι του ποσού που αναγράφεται σ' αυτήν ότι ο υπόχρεος (εκείνος υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγυητική επιστολή - πρωτοφειλέτης, είτε πρόκειται για τον εντολέα - πελάτη είτε τυχόν τρίτο) θα εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει απέναντι στο δικαιούχο.

Σύμφωνα με τις απόψεις του *κ. Θωμαδάκη και Ξανθάκη στο βιβλίο Αγορές Χρήματος & Κεφαλαίου* οι εγγυητικές επιστολές τραπεζών είναι ένα ακόμη εργαλείο της χρηματαγοράς, που χρησιμοποιούνται κυρίως για τη χρηματοδότηση του διεθνούς εμπορίου. Δηλαδή, είναι συναλλαγματικές εκδιδόμενες από την τράπεζα και πληρωτέες στον εξαγωγέα, βασισμένες σε καταθέσεις που ο εισαγωγέας είναι υποχρεωμένος να έχει στην εν λόγω τράπεζα έως την ημερομηνία λήξης. Η τράπεζα που εκδίδει τη συναλλαγματική εγγυάται τα κεφάλαια στη λήξη τους, προσθέτοντας, ως εκ τούτου, το όνομα της στους αρχικούς δανειζόμενους. Εκδίδονται για έναν έως εννέα μήνες, αν και πολλές φορές οι χρονικές περίοδοι είναι μεγαλύτερες και διαπραγματεύονται σε μια πολύ ρευστή δευτερογενή αγορά.

Θα μπορούσαμε αλλιώς να πούμε ότι είναι ένα έγγραφο που εκδίδει μία Τράπεζα και ουσιαστικά εγγυάται την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων του πελάτη της έναντι ενός τρίτου δικαιούχου.

1.3.2 Είδη Εγγυητικών Επιστολών:

Με κριτήριο λοιπόν τις ανάγκες των συναλλαγών που καλούνται να εξυπηρετήσουν οι εγγυητικές επιστολές έχουμε τις κάτωθι κατηγορίες:

❖ Συμμετοχής σε διαγωνισμό ή δημοπρασία:

Η τράπεζα σ' αυτήν την περίπτωση εγγυάται έναντι αυτού που προκηρύσσει το διαγωνισμό ή τη δημοπρασία, να καταβάλει ορισμένο ποσό σε περίπτωση που αυτός που

συμμετέχει στη διαδικασία δεν εκπληρώσει ή εκπληρώσει πλημμελώς τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από αυτή ακριβώς τη συμμετοχή του.

❖ **Καλής εκτέλεσης της σύμβασης:**

Σ' αυτήν η τράπεζα εγγυάται στο λήπτη να καταβάλει ορισμένο ποσό, σε περίπτωση που ο πρωτοφειλέτης δεν εκπληρώσει ή εκπληρώσει πλημμελώς τις συμβατικές του υποχρεώσεις για οποιονδήποτε λόγο, ακόμα και για λόγους ανωτέρας βίας.

❖ **Επιστροφής προκαταβολών:**

Με αυτήν λοιπόν εξασφαλίζεται η απόδοση των ποσών που προκαταβλήθηκαν σε περίπτωση που κατά παράβαση των όρων της σύμβασης αυτός που ανέλαβε την προκαταβολή δεν την επιστρέφει σε εκείνον που την δικαιούται.

❖ **Παρακρατήσεων:**

Αυτή αντικαθιστά την πρακτική να παρακρατεί ο αγοραστής πράγματος, μέρος του οφειλόμενου τιμήματος για να αντιμετωπίσει οικονομικώς τα ελαττώματα του πράγματος που ενδεχομένως να εμφανιστούν μετά την συναλλαγή. Ο αγοραστής λοιπόν κατά συνέπεια καταβάλλει ολόκληρο το τίμημα, αφού εκδοθεί από τη τράπεζα υπέρ αυτού εγγυητική επιστολή, με το ποσό της οποίας θα μπορεί να επισκευάσει τα τυχόν ελαττώματα του πράγματος που θα προκύψουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

2.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Εξασφαλίσεις είναι όλες οι εγγυήσεις (προσωπικές εγγυήσεις, επιταγές, προσημειώσεις) που παρέχονται στην τράπεζα για την κάλυψη των υποχρεώσεων που έχει ένας πελάτης απέναντί της. Οι τρεις κατηγορίες στις οποίες χωρίζονται οι εξασφαλίσεις είναι οι κάτωθι:

α) Ακάλυπτα δάνεια: Είναι τα δάνεια που καλύπτονται μόνο με την υπογραφή του πιστούχου στη σύμβαση του δανείου.

β) Με ενοχικές εξασφαλίσεις: Είναι δάνεια που καλύπτονται με την υπογραφή του πιστούχου και του εγγυητή στη σύμβαση του δανείου. Στην περίπτωση αυτή η τράπεζα καλύπτεται και με την εγγύηση τρίτου προσώπου.

γ) Με εμπράγματα εξασφαλίσεις: Η Εμπράγματη Εξασφάλιση συνίσταται στο ότι αποκτά ο δανειστής εμπράγματο δικαίωμα πάνω σε ορισμένο πράγμα (κινητό ή ακίνητο) του πιστολήπτη (ή τρίτου), το οποίο μπορεί, εάν ο πιστολήπτης δεν εξοφλήσει το χρέος, να το εκποιήσει αναγκαστικά και να ικανοποιηθεί προνομιακά από το προϊόν της αναγκαστικής εκποίησης (πλειστηριασμός). Είναι δάνεια που εκτός από την υπογραφή του πιστούχου και του εγγυητή, εφόσον υπάρχει, στη σύμβαση του δανείου, η τράπεζα καλύπτεται και με εμπράγματα εξασφαλίσεις, όπως ενέχυρα, εκχωρήσεις, προσημειώσεις και υποθήκες.

2.2 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Παρακάτω λοιπόν γίνεται μια λεπτομερής ανάλυση των σημαντικότερων εξασφαλίσεων. Έτσι λοιπόν έχουμε:

2.2.1 Εγγύηση:

Με τη σύμβαση της εγγύησης λοιπόν, ο εγγυητής αναλαμβάνει απέναντι στο δανειστή την ευθύνη ότι θα καταβληθεί η οφειλή. Μ' αυτόν τον τρόπο λοιπόν, ο δανειστής αποκτά ενοχικό δικαίωμα κατά του εγγυητή. Η σύμβαση της εγγύησης, γίνεται μεταξύ του εγγυητή και του δανειστή, χωρίς τη σύμπραξη ή τη συναίνεση του πρωτοφειλέτη. Ο εγγυητής είναι υποχρεωμένος να δώσει ό, τι θα έδινε ο οφειλέτης. Σύμφωνα με το νόμο όμως, ο εγγυητής δεν μπορεί να απαλλαγεί μονομερώς από τις υποχρεώσεις του, που απορρέουν από την εγγύηση, ούτε να μεταβάλει μονομερώς τους όρους με τους οποίους δόθηκε αυτή. Η εγγύηση ισχύει στο ακέραιο μέχρι την οριστική εξόφληση της απαίτησης (κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα).

Ακόμα και μετά το θάνατο του εγγυητή η εγγύηση παραμένει ακέραιη με τους όρους που δόθηκε και δεν επέρχεται απόσβεση της, αφού δεν έχει απόλυτα προσωπικό χαρακτήρα. Συνεπώς ο θάνατος του εγγυητή δεν εμποδίζει τη μετέπειτα χρήση της πίστωσης ανοικτού λογαριασμού ούτε επιφέρει το κλείσιμο των σχετικών λογαριασμών της. Ακόμα και οι κληρονόμοι του εγγυητή ευθύνονται ανάλογα με την κληρονομική μερίδα τους και τη δική τους περιουσία, εκτός εάν έχουν αποποιηθεί της κληρονομιάς οπότε δεν ευθύνονται.

2.2.2 Ενέχυρο:

Ενέχυρο λοιπόν, είναι το εμπράγματο δικαίωμα επί ξένου κινητού πράγματος για την εξασφάλιση απαίτησης του δανειστή με την προνομιακή ικανοποίησή του από το πράγμα.

Με λίγα λόγια είναι το περιορισμένο εμπράγματο δικαίωμα που συνιστάται πάνω σε ξένο κινητό πράγμα ή σε δικαίωμα, με σκοπό την εξασφάλιση μιας χρηματικής (ή αποτιμητής σε χρήμα) απαίτησης με την προνομιακή ικανοποίηση του ενεχυρούχου δανειστή από την αξία του πράγματος ή του δικαιώματος. Το πρόσωπο που προσκομίζει το αντικείμενο για ενεχυρίαση ονομάζεται ενεχυριαστής, ενώ η τράπεζα αποκαλείται ενεχυρούχος δανειστής. Το ενέχυρο είναι παρεπόμενο δικαίωμα, γιατί υπάρχει υπέρ ορισμένης έγκυρης απαίτησης που την ασφαλίζει σε όλη την έκτασή της, δηλαδή κατά κεφάλαιο, τόκους, έξοδα, κτλ. Η απαίτηση πρέπει να είναι έγκυρη, γιατί διαφορετικά δεν υπάρχει ενέχυρο, μπορεί να είναι κατά τρίτου και μπορεί να είναι μελλοντική ή υπό αίρεση. Σε περίπτωση που μεταβιβαστεί ή αποσβεστεί η απαίτηση τότε μεταβιβάζεται ή αποσβένεται και το ενέχυρο.

Διακρίνεται σε δύο βασικές κατηγορίες:

α) Ενέχυρο επί πράγματος: Σ' αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται τα εμπορεύματα, οι συναλλαγματικές, οι φορτωτικές, οι επιταγές, οι τραπεζικές καταθέσεις, οι μετοχές, τα τραπεζικά και εταιρικά ομόλογα, τα έντοκα γραμμάτια ελληνικού δημοσίου, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, κτλ.

και β) Ενέχυρο επί δικαιώματος: Σ' αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται δικαιώματα, εφόσον είναι μεταβιβάσιμα και μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήμα. Τέτοια δικαιώματα είναι τα ασώματα αντικείμενα, όπως είναι η ενεχυρίαση απαιτήσεων. Η σύμβαση για τη σύσταση του ενεχύρου γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό, το οποίο λαμβάνει βέβαια χρονολογία. (**Βιβλίο: Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές**)

2.2.3 Η Συναλλαγματική και η Ενεχυρίαση της:

Όπως αναφέρει ο κ. *Μιχάλης Αγγελάκης στο βιβλίο Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές*, σύμφωνα με το ν. 5325/1932 « *περί συναλλαγματικής και γραμματίου σε διαταγή* », η συναλλαγματική είναι έγγραφο με το οποίο ο εκδότης (πιστωτής) δίνει εντολή στον αποδέκτη (πληρωτή) να πληρώσει σε ορισμένο πρόσωπο (λήπτη) ορισμένο ποσό σε ορισμένο τόπο και χρόνο. Αυτό το έγγραφο λοιπόν συντάσσεται σύμφωνα με ορισμένες νόμιμες διατυπώσεις και περιέχει διαταγή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού σε ορισμένο τόπο και χρόνο. Συνεπώς όταν η συναλλαγματική παραδοθεί από τον εκδότη στο δικαιούχο, δίνει σ' αυτόν ή σε όποιον θα ήθελε να καθορίσει μετά, εκτός και αν η συναλλαγματική φέρει τη ρήτρα «όχι σε

διαταγή», το δικαίωμα να αξιώσει, σε ορισμένη ημερομηνία, την πληρωμή ορισμένου ποσού από τον πληρωτή.

2.2.4 Η Επιταγή και η Ενεχυρίαση της:

Σύμβαση επιταγής λοιπόν, είναι η συμφωνία με την οποία η τράπεζα (πληρωτής) αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώνει τις επιταγές που εκδίδει (σύρει) με πληρωτή αυτή ο πελάτης της (εκδότης) από τα ποσά που έχει καταθέσει. Πρόκειται για ένα έγγραφο που έχει συνταχθεί σύμφωνα με ορισμένο από το νόμο (ν. 5960/1933) τύπο, με το οποίο κάποιο πρόσωπο (εκδότης), δίνει εντολή στην τράπεζα (πληρωτή), όπως με την εμφάνιση του εγγράφου αυτού καταβάλει ορισμένο χρηματικό ποσό (συνήθως από το λογαριασμό του σ' αυτήν) στο πρόσωπο που αναγράφεται σ' αυτό. (**Βιβλίο: Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές**)

2.2.5 Εκχώρηση Απαιτήσεων (άρθρα 455-470 Α.Κ.):

Εκχώρηση λοιπόν είναι η σύμβαση με την οποία ο δανειστής (εκχωρητής) μεταβιβάζει την απαίτησή του σε νέο δανειστή (εκδοχέα), ακόμη και χωρίς τη συναίνεση του οφειλέτη (εκχωρούμενου οφειλέτη). Πρόκειται, δηλαδή, για σύμβαση (αναιτιώδης, ενοχική και εκποιητική) που καλύπτει ποικίλη αιτία ή σκοπό της μεταβίβασης της απαίτησης π.χ. μεταβίβαση απαίτησης για την εξόφληση χρέους που έχει ο εκχωρητής στον εκδοχέα. Οι εξασφαλίσεις αυτής της μορφής συνεπώς, παρέχουν σοβαρά πλεονέκτημα και θεωρούνται ρευστοποιήσιμα στοιχεία, εφόσον βέβαια συντρέχουν και κάποιες προϋποθέσεις όπως: α) Της Σύμβασης, β) Της Απαίτησης γ) Το Εκχωρητό της Απαίτησης και δ) Της Αναγγελίας. (**Βιβλίο: Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές**)

Τα μειονεκτήματα λοιπόν της ενεχυρίασης απαιτήσεων οδήγησαν στην ανάπτυξη του θεσμού της εκχώρησης απαιτήσεων. Δηλαδή, οι λόγοι που οδήγησαν τους συμβαλλομένους στην προσφυγή της εκχώρησης απαιτήσεων είναι ότι οι προϋποθέσεις της σε σχέση με την ενεχυρίαση απαιτήσεων είναι λιγότερες και απλούστερες, ενώ τα αποτελέσματα της είναι πιο ευνοϊκά για το δανειστή. Με την εκχώρηση απαίτησης, ο πιστολήπτης προκειμένου να εξασφαλίσει τον δανειστή του, μεταβιβάζει σε αυτόν την απαίτηση που έχει κατά τρίτου (τρίτου οφειλέτη).

2.2.6 Υποθήκη:

Η υποθήκη λοιπόν είναι το εμπράγματο δικαίωμα σε ξένο (ως προς το δανειστή) ακίνητο για την εξασφάλιση της απαίτησης του δανειστή με την προνομιακή ικανοποίηση του από το πράγμα. Πρόκειται συνεπώς, για δικαίωμα αξίας ή αξιοποίησης. Το δικαίωμα αυτό της υποθήκης είναι δικαίωμα παρεπόμενο, επειδή υπάρχει λοιπόν υπέρ ορισμένης έγκυρης απαίτησης, και δικαίωμα αδιαίρετο. Η υποθήκη μπορεί να αποκτηθεί βέβαια και για μελλοντική ή υπό αίρεση απαίτηση. (**Βιβλίο: Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές**).

Η εγγραφή υποθήκης είναι μια από τις πιο βασικές μορφές εμπράγματων εξασφαλίσεων που ζητούν οι τράπεζες έναντι των πιστωτικών διευκολύνσεων που παρέχουν. Πρόκειται λοιπόν για το περιορισμένο εμπράγματο δικαίωμα που συνίσταται πάνω σε ξένο ακίνητο ή στην επικαρπία ακινήτου, με σκοπό την εξασφάλιση μιας χρηματικής ή αποτιμητής σε χρήμα απαίτησης με την προνομιακή ικανοποίηση του δανειστή από την αξία του ακινήτου ή της επικαρπίας.

2.2.7 Προσημείωση Υποθήκης:

Η εγγραφή προσημείωσης μαζί με την εγγραφή υποθήκης αποτελούν τις πιο βασικές μορφές εμπράγματων εξασφαλίσεων που ζητούν οι τράπεζες έναντι των πιστωτικών διευκολύνσεων που παρέχουν. Τις περισσότερες φορές οι τράπεζες προτιμούν την εγγραφή προσημείωσης από την εγγραφή υποθήκης, διότι η εγγραφή προσημείωσης συνεπάγεται χαμηλότερο κόστος από την εγγραφή υποθήκης.

Η προσημείωση λοιπόν είναι είδος προσωρινής υποθήκης που μπορεί να τραπεί σε οριστική, οπότε από το χρονικό σημείο της τροπής πρόκειται για κανονική υποθήκη, η οποία θεωρείται ότι υπάρχει αναδρομικά από την ημέρα εγγραφής της προσημείωσης σε υποθήκη. Η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη προϋποθέτει την τελεσίδικη επιδίκαση της ασφαλιζόμενης απαίτησης στον δανειστή και σχετική σημείωση στο βιβλίο υποθηκών. Η προσημείωση στην ουσία χορηγεί μόνο δικαίωμα προτίμησης για την απόκτηση υποθήκης. Η προσημείωση υποθήκης δεν είναι το ίδιο με το δικαίωμα υποθήκης, καθώς όταν η ασφαλιζόμενη απαίτηση καταστεί ληξιπρόθεσμη, ο ενυπόθηκος δανειστής μπορεί να προχωρήσει αμέσως στην κατάσχεση και στον πλειστηριασμό του ενυπόθηκου ακινήτου, ενώ ο προσημειούχος δανειστής πρέπει πρώτα να φροντίσει για την τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη.

2.2.8 Άλλες Εξασφαλίσεις:

Υπάρχουν όμως και άλλων ειδών εξασφαλίσεις οι οποίες δίνονται παρακάτω αναφορικά:

1. Ενέχυρο στα Χέρια (ΥΠΟ ΚΛΕΙΔΑ) Τραπέζης
2. Ενέχυρο στα Χέρια Τρίτου (Με Ενεχυροφυλακή Τρίτου)
3. Ενέχυρο με Αποδείξεις Ψυγείων
4. Ενέχυρο με Τίτλους Π.Α.Ε.Γ.Α.Ε (ν.δ. 3077/1954 «Περί Γενικών Αποθηκών»)
5. Ενέχυρο σε Αποθήκες του Οργανισμού Λιμένα Πειραιά (Ο.Λ.Π.)
6. Κήρυξη ως Αζήτητων Ενεχυριασμένων Εμπορευμάτων που βρίσκονται Αποθηκευμένα στις Γενικές Αποθήκες.
7. Ενεχυρίαση ή Εκχώρηση Επιχειρηματικών Απαιτήσεων ή άλλων Δικαιωμάτων
8. Κυμαινόμενη Ασφάλεια
9. Μεταβίβαση της Κυριότητας Κινητών για Εξασφάλιση Απαίτησης (Καταπιστευτική Μεταβίβαση (FIDUCIA) της Κυριότητας Κινητών)
10. Ναυτική Υποθήκη (Υποθήκη σε Πλοίο)
11. Νόμος 4112/1929 «Περί Συστάσεως Υποθήκης Επί Μηχανικών ή Άλλων Εγκαταστάσεων»

(Βιβλίο: Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΠΙΔΙΩΞΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το Βιβλίο του *Μιχ. Αγγελάκη* αλλά και το άρθρο της δικηγόρου *Άννα Κορσάνου*, τα βήματα που ακολουθούνται πρακτικά από την Τράπεζα ή από οποιονδήποτε δανειστή προκειμένου να επιτύχει την είσπραξη της οφειλής του αλλά και τα μέσα άμυνας του οφειλέτη - καταναλωτή είναι τα παρακάτω:

3.1 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

3.1.1 Εξωδικαστική Επίλυση των Διαφορών

Η εξώδικη αυτή δήλωση αποτελεί μια όγληση, δηλαδή, μια προειδοποίηση προς τον οφειλέτη ότι αν δεν συμμορφωθεί και δεν υπάρξει συνεπής προς τις υποχρεώσεις του ο δανειστής θα ακολουθήσει τη δικαστική οδό. Τελικά αν ο καταναλωτής δεν καταφέρει να ανταποκριθεί στην εμπρόθεσμη εξόφληση των χρεών του, τότε επέρχονται δυσμενείς συνέπειες για την κινητή και ακίνητη περιουσία του.

Πιο αναλυτικά, από 16.9.2000 θεσπίστηκε η υποχρεωτική απόπειρα εξώδικης επίλυσης των διαφορών εκείνων που προβλέπονται στο άρθρο 214^A Κ. Πολ. Δ.¹. Οι διάδικοι (τράπεζα κατά οφειλετών της ή οφειλέτες ή και τρίτοι κατά της τράπεζας) μέσω των δικηγόρων τους θα μπορούν να βρουν πλέον την αμοιβαίως πιο συμφέρουσα λύση, κατά τη συνάντησή τους, αποφεύγοντας τον συνήθως χρονοβόρο, πολυέξοδο και αμφίροπο δικαστικό αγώνα. Συνεπώς αυτή η εξωδικαστική επίλυση γίνεται πάντα μέσω δικηγόρων και αφορά μόνο αγώνες και όχι διαταγές πληρωμής με αντικείμενο την επιδίκαση χρηματικών ποσών.

Στην Ελλάδα λοιπόν υφίστανται οι κάτωθι φορείς συμβιβαστικής επίλυσης διαφορών:

- ✓ Συνήγορος του Καταναλωτή
- ✓ Επιτροπές Φιλικού Διακανονισμού
- ✓ Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταναλωτή
- ✓ Δίκτυο SOLVIT
- ✓ Δίκτυο FIN-NET
- ✓ Μεσολαβητής Τραπεζικών - Επενδυτικών Υπηρεσιών
- ✓ Δ/ση Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων και Αναλογιστικής της ΓΓΕ του Υπουργείου Ανάπτυξης
- ✓ Συνήγορος του Πολίτη

Από τις παραπάνω όμως, δύο αφορούν κυρίως τις τράπεζες. Το δίκτυο FIN-NET το οποίο έχει συσταθεί με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στόχο έχει τη διαχείριση διαφορών με διασυνοριακό χαρακτήρα, στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Καθώς και ο Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών ο οποίος ασχολείται με τις διαφορές καταναλωτών που προκύπτουν κατά τις συναλλαγές με τράπεζες σε εθνικό επίπεδο. Παράλληλα ο συγκεκριμένος φορέας δραστηριοποιείται και στο δίκτυο FIN-NET και χειρίζεται αντίστοιχες υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα.

3.1.2 Αγωγή

Αγωγή είναι το κύριο ένδικο βοήθημα με το οποίο ζητεί κάποιος να υπαχθεί μια διαφορά προς επίλυση στα πολιτικά δικαστήρια. Προβλέπεται και ρυθμίζεται στον Κώδικα

---

1. Άρθρο 1παρ. 1 ν. 2298/1995, όπως αντικαταστάθηκε και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 6 ν. 2479/1997, 18 ν. 2743/1999 και 3 ν. 2915/2001 αντίστοιχα

Πολιτικής Δικονομίας και αφορά κυρίως διαφορές Αστικού και Εμπορικού Δικαίου, δηλαδή ως επί το πλείστον περιουσιακές διαφορές μεταξύ ιδιωτών ή εμπόρων.

Αγωγή λοιπόν με την ουσιαστική έννοια, είναι το δικαίωμα που έχει ο δανειστής να απαιτήσει από τον οφειλέτη να του καταβάλει το ποσό του δανείου μετά τη λήξη του με τους τόκους και τα τυχόν έξοδα.

Αγωγή με τη δικονομική έννοια είναι η διαδικαστική πράξη με την οποία αρχίζει η διαγνωστική δίκη και ζητείται η παροχή έννομης προστασίας με την έκδοση ευνοϊκής απόφασης.

Και τέλος αγωγή με την έννοια του δικογραφήματος είναι το έγγραφο στο οποίο πιστοποιείται η διαδικαστική πράξη.

Η αγωγή διακρίνεται σε τρεις κύριες κατηγορίες ανάλογα με το είδος του αιτήματος που περιέχει:

- ❖ **Καταψηφιστική:** Καταψηφιστική είναι η αγωγή, με την οποία ο ενάγων ζητά να καταδικαστεί ο εναγόμενος σε πράξη ή παράλειψη, π.χ. να καταδικαστεί να καταβάλει ορισμένο ποσό που οφείλει ή να καταδικαστεί (να διαταχθεί από το δικαστήριο) να σταματήσει να χρησιμοποιεί μια επωνυμία που δημιουργεί σύγχυση με τον ενάγοντα στις συναλλαγές.
- ❖ **Αναγνωριστική:** Αναγνωριστική είναι η αγωγή, με την οποία ο ενάγων ζητά από το δικαστήριο να διαπιστώσει την ύπαρξη ή ανυπαρξία μιας έννομης σχέσης ή ενός δικαιώματος, π.χ. να διαπιστώσει το δικαστήριο ότι ο εναγόμενος οφείλει ορισμένο ποσό στον ενάγοντα (αλλά να μην τον καταδικάσει να το καταβάλει).
- ❖ **Διαπλαστική:** Διαπλαστική είναι η αγωγή με την οποία ο ενάγων ζητά από το δικαστήριο να διαπλάσει (διαμορφώσει) μια έννομη σχέση, η οποία κατά τον νόμο διαμορφώνεται μόνο με δικαστική απόφαση, π.χ η αγωγή διαζυγίου, η αγωγή για την αποκήρυξη τέκνου κτλ.

3.1.3 Διαταγή Πληρωμής (άρθρα 623-634 Κ. Πολ. Δ.)

Διαταγή πληρωμής είναι η πράξη που εκδίδει ο αρμόδιος δικαστής και με την οποία διατάσσεται ο οφειλέτης να πληρώσει στο δανειστή τη χρηματική του υποχρέωση ή να παραδώσει τα χρεόγραφα, όπως η χρηματική απαίτηση ή τα χρεόγραφα αυτά προαποδεικνύονται από σχετικό αποδεικτικό έγγραφο. Η έκδοση διαταγής πληρωμής

λοιπόν οδηγεί σε γρήγορη απόκτηση τίτλου εκτελεστού (άρθρο 904 Κ.Πολ.Δ.) για την ικανοποίηση του δικαιούχου της απαίτησης και δεν αποτελεί δικαστική απόφαση. Για το λόγο αυτό και εφόσον βέβαια υπάρχουν οι προϋποθέσεις, είναι προτιμότερο να επιδιώκεται η έκδοση διαταγής πληρωμής. Εκτελείται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης και δεν αποκλείει την έγερση και συζήτηση της αγωγής.

Η διαταγή πληρωμής που δεν έχει τελεσιδικήσει μπορεί να εκτελεστεί. Αν όμως εξαφανιστεί ή μεταρρυθμιστεί και έχει γίνει ήδη αναγκαστική εκτέλεση, εκείνος κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση έχει δικαίωμα να ζητήσει από εκείνον που επέσπευσε την εκτέλεση:

α) Την επαναφορά των πραγμάτων στη προηγούμενη κατάσταση, και

β) Αποζημίωση για τις ζημίες που προξενήθηκαν από την εκτέλεση, μόνο αν αυτός γνώριζε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε ότι υπήρχε το δικαίωμα, για το οποίο έγινε η αναγκαστική εκτέλεση (άρθρα 914 και 940 Κ.Πολ.Δ.).

Τα ίδια ακριβώς ισχύουν και για την εκτελεστή απόφαση. Σημειώνεται ότι η διαταγή πληρωμής, εφόσον δεν περιέχει διάταξη για ανατοκισμό των τόκων, δεν αποτελεί τίτλο εκτελεστό ως προς το κονδύλι αυτό. Επομένως η επιταγή προς πληρωμή είναι άκυρη ως προς τους τόκους που προήλθαν από ανατοκισμό (Α.Π. 96/1996 Α' Τμ. ΝοΒ 1997).

Ο καταναλωτής πρέπει να γνωρίζει ότι τυχόν έκδοση διαταγής πληρωμής σε βάρος του ενδέχεται να συνεπάγεται δυσμενείς συνέπειες γι' αυτόν, ακόμη και αν δεν έχει ξεκινήσει η εκτελεστική διαδικασία με την επίδοση επιταγής προς εκτέλεση, καθώς οι διαταγές πληρωμής διατηρούνται στο αρχείο του Τειρεσία για πέντε (5) χρόνια.

3.1.4 Αναγκαστική Εκτέλεση

Όσον αφορά την αναγκαστική εκτέλεση, η τράπεζα, όπως και κάθε δανειστής, προσπαθεί να εισπράξει εξωδίκως τις απαιτήσεις της που βρίσκονται στην οριστική καθυστέρηση, προχωρώντας σε ρυθμίσεις με τους οφειλέτες της. Σε περίπτωση όμως αποτυχίας εξωδικαστικής ρύθμισης, η τράπεζα είναι αναγκασμένη να καταφύγει σε δικαστικές ενέργειες με τις οποίες οι οφειλέτες υποχρεώνονται να καταβάλουν τις οφειλές τους.

Αναγκαστική εκτέλεση λοιπόν καλείται η διαδικασία των δικαστικών ενεργειών που ακολουθεί υποχρεωτικά ορισμένα στάδια, σε καθένα από τα οποία πρέπει απαραίτητα να εφαρμοστούν οι κανόνες δικαίου, έτσι ώστε από τη μία να διασφαλιστεί η νομιμότητα των ενεργειών της τράπεζας και από την άλλη να επιτευχθεί η είσπραξη της οφειλής στο συντομότερο χρονικό διάστημα. Με τον όρο αυτό προσδιορίζεται ο αναγκαστικός τρόπος, μέσω του οποίου η τράπεζα επιδιώκει να πετύχει την είσπραξη των απαιτήσεων της που βρίσκονται σε οριστική καθυστέρηση.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της διαδικασίας αυτής είναι η άσκηση πίεσης από μέρους της τράπεζας προς τους οφειλέτες της για την είσπραξη των απαιτήσεων της. Αυτό επιτυγχάνεται είτε με εκούσια συμμόρφωσή τους για την τακτοποίηση των οφειλών τους (καταβολή - μερική ή ολική - ή ρύθμιση αυτών), είτε με τον εξαναγκασμό τους για την τακτοποίηση των οφειλών τους με την επιβολή κατάσχεσης και πλειστηρίασης των εμφανών περιουσιακών τους στοιχείων, σε περίπτωση βέβαια αδιαφορίας ή αδυναμίας να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.

3.1.4.1 Κατάσχεση Κινητών και Ακινήτων

Κατάσχεση λοιπόν είναι η πράξη της αρχής με την οποία δεσμεύεται ένα περιουσιακό στοιχείο και εκείνος κατά του οποίου επιβάλλεται αυτή χάνει το δικαίωμα της απαλλοτρίωσης. Επομένως, με την κατάσχεση χάνει το δικαίωμα να διαθέσει κανείς την περιουσία του ελεύθερα. Αν όμως παρόλα αυτά διαθέσει το πράγμα που κατασχέθηκε (π.χ μεταβιβάσει το ακίνητο), η διάθεση αυτή είναι άκυρη και η ακυρότητα ισχύει μόνο υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση. Με λίγα λόγια, μόνο εκείνος που επέβαλε την κατάσχεση δικαιούται να ακυρώσει τη μεταβίβαση (πώληση, γονική παροχή κτλ.) του πράγματος που κατασχέθηκε. Σε περίπτωση που δεν την ακυρώσει, η μεταβίβαση είναι έγκυρη.

Ακόμα, εκείνος που διέθεσε το κατασχεμένο πράγμα είναι δυνατόν να διωχθεί ποινικά από τον κατασχόντα. Η άσκηση της ποινικής δίωξης πρέπει να γίνει μέσα σε (3) μήνες από τότε που ο κατασχών έλαβε γνώση της αξιόποινης πράξης και του δράστη.

Κατάσχεση Κινητών: Κατάσχεση μπορεί να γίνει στα κινητά πράγματα που βρίσκονται στα χέρια του οφειλέτη ή του τρίτου. Οι σχετικές διατάξεις για την κατάσχεση εφαρμόζονται επίσης:

α) Όταν κινητά πράγματα του οφειλέτη βρίσκονται στα χέρια του δανειστή ή τρίτου που είναι πρόθυμος να τα αποδώσει, και

β) Όταν κατάσχεται εμπράγματο δικαίωμα του οφειλέτη επάνω σε ξένο κινητό πράγμα.

Όταν τα κατασχεθέντα πράγματα όμως είναι ασφαλισμένα, η κατάσχεση ισχύει και για την αποζημίωση που οφείλεται από την ασφάλιση. Η κατάσχεση των κινητών πραγμάτων γίνεται (άρθρο 954 Κ.Πολ.Δ) με την αφαίρεση του πράγματος από το δικαστικό επιμελητή που συντάσσει σχετική έκθεση μπροστά σε ενήλικο μάρτυρα.

Κατάσχεση Ακινήτων: Μετά την επίδοση της επιταγής και την παρέλευση άπρακτης της τριήμερης προθεσμίας για την εξόφληση της απαίτησης της τράπεζας από τον οφειλέτη σε βάρος του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, το επόμενο στάδιο της εκτελεστικής διαδικασίας είναι η επιβολή κατάσχεσης σε ακίνητο που ανήκει στην κυριότητα του ή σε εμπράγματο δικαίωμα του επάνω σ' αυτό. Η κατάσχεση όμως εκτείνεται και στα συστατικά του ακινήτου καθώς και στα παραρτήματα του, μόνο αν περιληφθούν σ' αυτήν. Σε περίπτωση που το κατασχεμένο ακίνητο είναι ασφαλισμένο, η κατάσχεση ισχύει και για την αποζημίωση που οφείλεται από την ασφάλιση. Η κατάσχεση ακινήτου γίνεται με την σύνταξη έκθεσης από το δικαστικό επιμελητή μπροστά σε ενήλικο μάρτυρα.

Η πιο συνηθισμένη πρακτική των τραπεζών προς εξασφάλιση των απαιτήσεών τους είναι η κατάσχεση ακινήτων, η οποία μπορεί να επιβληθεί και σε ιδανική μερίδα ακινήτου που ανήκει σε περισσότερους συνιδιοκτήτες.

3.1.4.2 Πλειστηριασμός Κινητών και Ακινήτων

Ο αναγκαστικός πλειστηριασμός είναι εκείνος που γίνεται ύστερα από αναγκαστική κατάσχεση και για ρευστοποίηση των πραγμάτων που κατασχέθηκαν. Είναι μια ιδιόρρυθμη σύμβαση εξομοιούμενη με πώληση, η οποία τελειώνει με κατακύρωση. Σ' αυτήν την πώληση ως πωλητής λογίζεται ο επισπεύδων και ως αγοραστής ο υπερθεματιστής.

Πλειστηριασμός Κινητών: Ο πλειστηριασμός κινητών πραγμάτων γίνεται δημοσίως ενώπιον του συμβολαιογράφου της περιφέρειας του τόπου της κατάσχεσης, είτε στον τόπο που βρίσκονται τα κατασχεθέντα πράγματα είτε στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του τόπου των κατασχεθέντων πραγμάτων. Σε περίπτωση που αυτά βρίσκονται στην

περιφέρεια περισσότερων Δήμων ή Κοινοτήτων, ο πλειστηριασμός γίνεται στον τόπο που ορίζει ο δικαστικός επιμελητής με το πρόγραμμα. Ο πλειστηριασμός γίνεται πάντοτε ημέρα Τετάρτη από τις 12.00 το μεσημέρι έως τις 14.00 το απόγευμα και δεν μπορεί να γίνει πριν περάσουν 15 ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης και αν δεν τηρηθούν ορισμένες διατυπώσεις. Επίσης από 1 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου, δεν μπορεί να γίνει πλειστηριασμός, εκτός αν πρόκειται για πράγματα που μπορούν να υποστούν φθορά. Αλλαγή του τόπου πλειστηριασμού προβλέπεται σε περίπτωση που το ζητήσουν με αίτηση τους προς το Ειρηνοδικείο του τόπου της εκτέλεσης εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται ή εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση ή δανειστής που έχει αναγγελθεί. Η αίτηση αυτή πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου το αργότερο 5 εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού.

Πλειστηριασμός Ακινήτων: Ο πλειστηριασμός του ακινήτου που κατασχέθηκε γίνεται δημοσίως ενώπιον του συμβολαιογράφου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο, ο οποίος ορίστηκε για τον πλειστηριασμό. Με λίγα λόγια, ο πλειστηριασμός γίνεται στην έδρα του δήμου ή της κοινότητας, στην περιφέρεια των οποίων βρίσκεται το ακίνητο και στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα, πάντα ημέρα Τετάρτη και από τις 12.00 το μεσημέρι έως τις 14.00 το απόγευμα. Πλειστηριασμός δεν μπορεί να γίνει εάν δεν περάσουν 40 ημέρες από την ημέρα που έγινε η κατάσχεση και αν δεν τηρηθούν ορισμένες προϋποθέσεις. Επίσης από 1 Αυγούστου έως και 15 Σεπτεμβρίου δεν μπορεί να γίνει πλειστηριασμός, εξαίρεση αποτελεί η πλειστηρίαση πλοίων αεροσκαφών. Για την αλλαγή του τόπου πλειστηριασμού ισχύει ότι και για την αλλαγή του τόπου στον πλειστηριασμό κινητών.

3.1.4.3 Περιορισμοί κατασχέσεων και πλειστηριασμών

Υπάρχουν κάποιοι περιορισμοί όσον αφορά τις κατασχέσεις και τους πλειστηριασμούς και ιδίως όσον αφορά την μοναδική κατοικία οφειλέτη για οφειλές από καταναλωτικά δάνεια και πιστωτικές κάρτες (παρ.11 του άρθρου 14 του ν. 2251/1994, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 18 του ν. 3587/2007 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 του ν. 3714/2008).

Έτσι λοιπόν απαγορεύεται η αναγκαστική κατάσχεση σε βάρος καταναλωτών για ικανοποίηση ορισμένων απαιτήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων, εταιριών παροχής πιστώσεων

και των εκδοχέων των απαιτήσεων αυτών, εφόσον βέβαια συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες τέσσερις (4) θετικές και μια (1) αρνητική προϋποθέσεις:

1. Η απαίτηση να προέρχεται από καταναλωτικά δάνεια και πιστωτικές κάρτες.
2. Η απαίτηση της τράπεζας στο σύνολό της, όπως βεβαιώνεται στο σχετικό τίτλο εκτέλεσης (διαταγή πληρωμής ή δικαστική απόφαση) να μην υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.
3. Η κατάσχεση να έχει επιβληθεί στη μοναδική κατοικία του οφειλέτη.
4. Ο οφειλέτης να βρίσκεται σε αποδεδειγμένη αδυναμία να εκπληρώσει τη συμβατική του υποχρέωση.
5. Να μην έχει εγγραφεί, με βούληση του οφειλέτη, επί του ακινήτου αυτού (μοναδικής κατοικίας) προσημείωση ή υποθήκη υπέρ της δικαιούχου τράπεζας.

Παρακάτω γίνεται μια αναφορά όσον αφορά το τι μπορεί να κάνει ο οφειλέτης αλλά και η Τράπεζα:

α. Σε περίπτωση λοιπόν που συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, ο οφειλέτης μπορεί να ασκήσει ανακοπή σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 933 επ. ΚπολΔ, επικαλώντας και αποδεικνύοντας τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις. Η ανακοπή αυτή όμως του οφειλέτη πρέπει να ασκείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κατάσχεση, σε αντίθετη περίπτωση επέρχεται έκπτωση, με λίγα λόγια δεν εμποδίζεται η επιβολή κατάσχεσης από την Τράπεζα.

β. Η τράπεζα από την άλλη αντικρούοντας την ανακοπή του οφειλέτη, κατά τη συζήτηση της, πρέπει να προβάλλει και να αποδείξει την ύπαρξη συναινετικής προσημείωσης που έχει γράψει στο κατασχεμένο μοναδικό ακίνητο προς εξασφάλιση της απαίτησης της, η οποία βεβαιώνεται με τον παραπάνω εκτελεστικό τίτλο.

3.2 ΜΕΣΑ ΑΜΥΝΑΣ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ

3.2.1 Ως προς την Διαταγή Πληρωμής:

Η διαταγή πληρωμής ζητείται και εκδίδεται από το Ειρηνοδικείο για οφειλές έως 12.000 ευρώ και από το Μονομελές Πρωτοδικείο για ποσά που ξεπερνούν τις 12.000 ευρώ, για χρηματικές απαιτήσεις που αποδεικνύονται με ιδιωτικό ή δημόσιο έγγραφο. Στις περιπτώσεις των Τραπεζικών δανείων βλέπουμε ότι οι Τράπεζες μετά την αποστολή

εξώδικης δήλωσης κοινοποιούν στο δανειολήπτη διαταγή πληρωμής. Αυτή η διαταγή πληρωμής αποτελεί εκτελεστό τίτλο και με την επίδοση της επιταγής προς πληρωμή μπορεί να ξεκινήσει η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Όσον αφορά τώρα τα μέσα άμυνας εναντίον της διαταγής πληρωμής που μας έχει επιδοθεί, ο νόμος προβλέπει την ανακοπή εντός της προθεσμίας των 15 εργάσιμων ημερών από την επίδοση, αλλά αναγκαία είναι και η αίτηση αναστολής, έτσι ώστε να ανασταλεί με απλά λόγια η «νομική δύναμη» της διαταγής πληρωμής έως τη συζήτηση της ανακοπής.

3.2.2 Ως προς την Κατάσχεση Κινητών και Ακινήτων:

Κατάσχεση λοιπόν, γίνεται με την αφαίρεση του πράγματος από το δικαστικό επιμελητή και συντάσσεται σχετική έκθεση που ονομάζεται κατασχετήρια έκθεση. Όπως προαναφέραμε και παραπάνω η νομική συνέπεια της κατάσχεσης είναι ότι ο οφειλέτης χάνει την εξουσία διάθεσης του κατασχεμένου, δηλαδή δεν μπορεί να το εκποιήσει και να το μεταβιβάσει. Αντίγραφο ή περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης επιδίδεται στον οφειλέτη όπου και αναγράφεται και η ημερομηνία του πλειστηριασμού.

Όσον αφορά λοιπόν το μέσο άμυνας κατά της κατασχετήριας έκθεσης, ο νόμος προβλέπει το ένδικο βοήθημα της ανακοπής, η οποία πρέπει να κατατεθεί το αργότερο σε 5 εργάσιμες ημέρες πριν την ημέρα του πλειστηριασμού. Μ' αυτήν την ανακοπή επιδιώκεται η διόρθωση της τιμής της εκτίμησης του δικαστικού επιμελητή που αφορά τα κατασχεθέντα και εκτιθέμενα σε πλειστηριασμό κινητά ή ακίνητα του οφειλέτη. Σε περίπτωση που γίνει δεκτή η ανακοπή ματαιώνεται ο πλειστηριασμός και ορίζεται από το δικαστήριο νέα ημερομηνία πλειστηριασμού. Απαραίτητη φυσικά στην πράξη είναι η αίτηση αναστολής κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

3.2.3 Ως προς τον Πλειστηριασμό Κινητών και Ακινήτων:

Όλα τα κατασχεμένα πράγματα πλειστηριάζονται δημόσια ενώπιον συμβολαιογράφου. Ο πλειστηριασμός γίνεται με την υποβολή γραπτών και σφραγισμένων προσφορών και στη συνέχεια διαδοχικών προφορικών προσφορών. Επίσης, γίνεται στο κατάστημα του Ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου έγινε η κατάσχεση, εργάσιμη μέρα Τέταρτη, με συγκεκριμένη διαδικασία που προβλέπει αναλυτικά ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας.

Επίσης, ο νόμος προβλέπει μέσα άμυνας του οφειλέτη, διότι μπορεί να ασκήσει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων σε 5 τουλάχιστον εργάσιμες μέρες πριν την ημερομηνία του πλειστηριασμού, η οποία σε περίπτωση που γίνει δεκτή, θα έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή του πλειστηριασμού για διάστημα 6 μηνών εφ' όσον φυσικά πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος.

3.2.4 Ακατάσχετα Πράγματα:

Από το νόμο προβλέπεται κατάσχεση ακίνητων, αλλά και κινητών πραγμάτων. Εν τούτοις προβλέπεται και η κατηγορία των ακατάσχετων πραγμάτων. Παρακάτω ακολουθεί μια αναφορά κάποιων αντικειμένων που από το νόμο λογίζονται ως ακατάσχετα και που στην πράξη έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους οφειλέτες. Δεν κατάσχονται λοιπόν: Ρούχα, έπιπλα, βιβλία, μουσικά όργανα, εργαλεία και μηχανήματα απαραίτητα για την εργασία του οφειλέτη. Νομολογιακά έχει γίνει δεκτό ότι ακατάσχετα είναι η τηλεόραση, το κλιματιστικό, μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να θεωρηθεί και το αυτοκίνητο, η τραπεζαρία, τα έπιπλα σαλονιού και Χωλ, η ηλεκτρική σκούπα, το ηλεκτρικό πλυντήριο και πράγματα που συντελούν στη διακόσμηση της οικίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

4.1 ΠΟΤΕ ΜΙΑ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΗ:

Η κάθε απαίτηση της τράπεζας, της οποίας έχει λήξει η συμφωνημένη προθεσμία, θεωρείται καθυστερημένη. Το ίδιο ισχύει και για κάθε άλλη απαίτηση, από οποιαδήποτε αιτία και αν προέρχεται, χωρίς συμφωνημένη λήξη, εφόσον όμως ο οφειλέτης (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) έγινε υπερήμερος μετά από όχληση της τράπεζας.

4.2 ΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΕΡΝΑ ΜΙΑ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΩΣΠΟΥ ΝΑ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΕΙ:

Σύμφωνα με το βιβλίο του κ. *Μιχάλη Αγγελάκη Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές (σελ 93)*, η κάθε απαίτηση από οποιαδήποτε αιτία και αν προέρχεται, από τη στιγμή που θα μεταφερθεί στην καθυστέρηση, δηλαδή έχει παρέλθει η συμβατική προθεσμία εξόφλησης της, περνά συνήθως τα ακόλουθα στάδια:

Α΄ ΣΤΑΔΙΟ

ΑΝΑΧΑΙΤΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ:

Άμεση διασφάλιση της απαίτησης, ώστε να μην επέρχονται απώλειες διασφαλιστικών περιθωρίων από τα περιουσιακά στοιχεία των ενεχομένων (λ.χ. μεταβιβάσεις, δεσμεύσεις κτλ)², Άμεσος έλεγχος των στοιχείων του φακέλου και σταχυολόγηση των απαραίτητων για τη διασφάλιση, επιδίκαση και ρευστοποίηση της απαίτησης (εξωδίκως ή με αναγκαστικά μέτρα).³

Β΄ ΣΤΑΔΙΟ

ΕΠΙΔΙΚΑΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ:

Επιλογή των προσφορότερων δικαστικών μέτρων, Συλλογή στοιχείων για αντιμετώπιση τυχόν άσκησης ένδικων μέσων (π.χ. ανακοπή, έφεση κτλ.).

Γ΄ ΣΤΑΔΙΟ

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ:

Αναγκαστική εκτέλεση – πλειστηριασμός περιουσιακών στοιχείων των ενεχομένων (οφειλέτη, εγγυητών), Υπαγωγή οφειλετών σε ειδικούς νόμους (π.χ. ειδική εκκαθάριση κτλ), Πτώχευση οφειλέτη.

Δ΄ ΣΤΑΔΙΟ

ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΕΠΙΣΦΑΛΟΥΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ:

Κατάταξη της απαίτησης στις ανεπίδεκτες ή επισφαλείς απαιτήσεις, Μεταφορά της απαίτησης σε επισφαλείς λογαριασμούς, Οριστική διαγραφή της απαίτησης, αν υπάρχει βεβαιότητα ότι δεν θα εισπραχθεί.

4.3 ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ

Οι δανειακοί λογαριασμοί ανάλογα με την ομαλή ή μη εξυπηρέτηση τους και με το στάδιο καθυστέρησης που εμφανίζουν, χωρίζονται στις κάτωθι τρεις κατηγορίες:

-
2. Και στα δύο στάδια μπορεί να διασφαλιστεί η απαίτηση.
  3. Η υποβολή οποιουδήποτε αιτήματος από τους ενεχόμενους δεν θα αναστέλλει τα μέτρα αυτά. Αναστολές πλειστηριασμών θα δίνονται μόνο εφόσον υπάρχουν βάσιμες προοπτικές εξόφλησης ή οριστικής ρύθμισης των απαιτήσεων κατά το χρονικό διάστημα της αναστολής και με την προϋπόθεση ότι δεν θα χειροτερεύσει η σχέση οφειλών - ασφαλειών.

α) Ενήμεροι Λογαριασμοί: Όταν μία χορήγηση αποπληρώνεται κανονικά θεωρείται ενήμερη, και συνεπώς, δε χρειάζεται η λήψη οποιονδήποτε μέτρων για τη διασφάλιση της είσπραξής της.

β) Λογαριασμοί σε Προσωρινή Καθυστέρηση: Όταν η προθεσμία πληρωμής μιας απαίτησης προέλθει και ο πελάτης δεν έχει τακτοποιήσει τις υποχρεώσεις του, τότε η μηνιαία δόση καθίσταται ληξιπρόθεσμη ή υπερήμερη και ο λογαριασμός της χορήγησης ή του δανείου θεωρείται ότι είναι σε προσωρινή καθυστέρηση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο λογαριασμός εκτοκίζεται με επιτόκιο υπερημερίας. Υπερήμερη μπορεί να χαρακτηριστεί μία δόση, αλλά και το σύνολο της οφειλής. Παρακάτω ακολουθεί το τι μπορεί να γίνει όταν το δάνειο θεωρηθεί ότι είναι σε προσωρινή καθυστέρηση:

α) Σε περίπτωση που μία χορήγηση είναι σε καθυστέρηση αποπληρωμής προσωρινά και ο πελάτης τακτοποιήσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του, τότε ο λογαριασμός της χορήγησης καθίσταται και πάλι ενήμερος.

β) Όταν ο πελάτης δεν τακτοποιήσει τις οφειλές του σε εύλογο χρονικό διάστημα, τότε οι τράπεζες παίρνουν έγκαιρα μέτρα (είτε τηλεφωνική επικοινωνία, είτε αποστολή επιστολών), έτσι ώστε να ενημερώσουν τον πιστούχο και τους τυχόν εγγυητές για τις υπερήμερες οφειλές της χορήγησης και να αποτρέψουν μ' αυτόν τον τρόπο, το ενδεχόμενο να μεταφερθεί ο λογαριασμός της χορήγησης σε οριστική καθυστέρηση.

Με την πάροδο κάποιου συγκεκριμένου αριθμού ληξιπρόθεσμων δόσεων, ο οποίος διαφοροποιείται από τράπεζα σε τράπεζα, (τριμηνιαίες δόσεις για δάνεια και εξαμηνιαία για πιστωτικές κάρτες), και ο πελάτης δε συνεργάζεται και εξακολουθεί να μην προβαίνει στην καταβολή των ληξιπρόθεσμων δόσεων, τότε η χορήγηση τίθεται σε καθεστώς παύσης εκτοκισμού και η τράπεζα αποστέλλει εξώδικες ειδοποιήσεις στον πιστούχο και τους τυχόν εγγυητές. Μ' αυτές ενημερώνονται οι συμβαλλόμενοι για τις οφειλές τους και καλούνται μέσα σε ένα χρονικό περιθώριο (10 έως 30 ημερολογιακές ημέρες από τη στιγμή που οι οφειλέτες θα λάβουν την ειδοποίηση) να τις εξοφλήσουν, αλλιώς η τράπεζα προχωράει σε κλείσιμο των λογαριασμών και στη νομική διεκδίκηση των οφειλών τους. Έτσι λοιπόν αν ο πελάτης μέσα στο χρονικό περιθώριο που του δίνεται από την τράπεζα τακτοποιήσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του, τότε το δάνειο του καθίσταται και πάλι ενήμερο.

γ) Λογαριασμοί σε Οριστική Καθυστέρηση: Όταν κατά την ημερομηνία λήξης των εξώδικων ειδοποιήσεων ο πελάτης εξακολουθεί να μην έχει τακτοποιήσει τις οφειλές του, τότε ο λογαριασμός της χορήγησης του μεταφέρεται σε οριστική καθυστέρηση και η τράπεζα προχωράει στην αναγγελία της σύμβασης του δανείου στην Τειρεσίας ΑΕ, αφού πρώτα επιβεβαιωθεί η επίδοση του εξωδίκου προς τον πελάτη, καθώς στην αναγγελία αναφέρεται και η ημερομηνία της επίδοσης. Όσα δάνεια μεταφέρονται σε οριστική καθυστέρηση δε μπορούν να επανέλθουν σε ενήμερη μορφή και είναι απαιτητά στο σύνολο τους.

Σ' αυτό το στάδιο η τράπεζα προχωράει σε καταγγελία της σύμβασης και οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού του δανείου ενώ, συνεργάζεται με το νομικό τμήμα της τράπεζας ή την εισπρακτική εταιρεία, έτσι ώστε να διενεργηθούν οι απαραίτητες δικαστικές ενέργειες εκτέλεσης, (διαταγή πληρωμής, αναγκαστική κατάσχεση, πλειστηριασμός, κατάταξη οφειλής, είσπραξη).

4.4 ΠΟΣΟΣΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ:

Διπλασιάστηκε σχεδόν μέσα σε μια πενταετία το ποσοστό των δανείων σε καθυστέρηση στη χώρα μας, με τις τάσεις να συνεχίζουν να είναι ανοδικές και το πρόβλημα να εμφανίζεται εντονότερο στην αδυναμία των νοικοκυριών να αποπληρώσουν τις δανειακές τους υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει έναντι του τραπεζικού συστήματος.

Παρακάτω ακολουθεί ένας πίνακας με τα ποσοστά δανείων σε καθυστέρηση όσον αφορά τα Στεγαστικά, τα Επιχειρηματικά αλλά και τα Καταναλωτικά δάνεια από το 2005 -2011.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Ποσοστά Δανείων Σε Καθυστέρηση

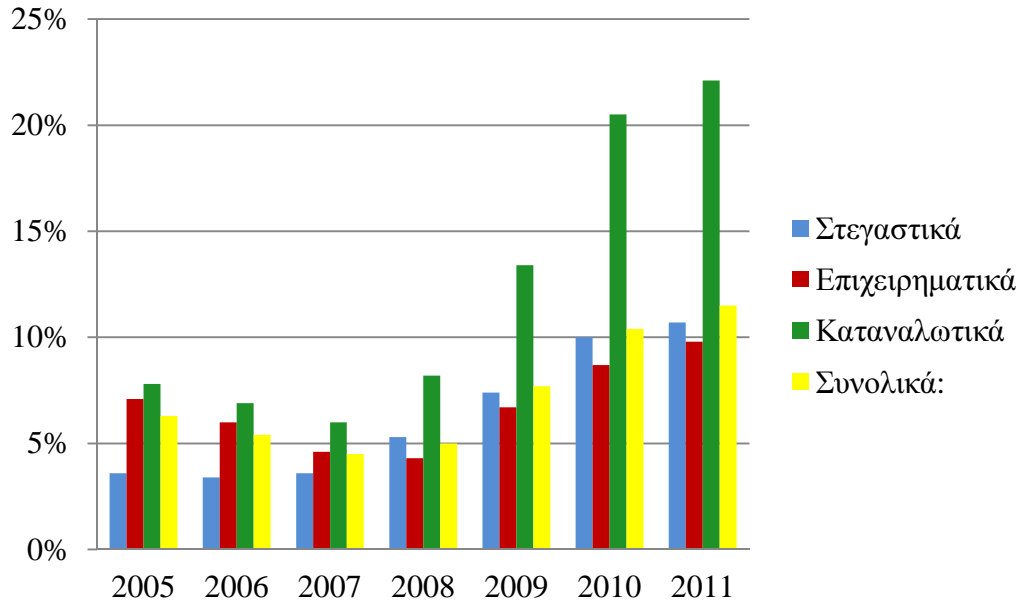
Ποσοστά Δανείων Σε Καθυστέρηση							
Χρονολογίες							
Δάνεια	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Στεγαστικά	3,6%	3,4%	3,6%	5,3%	7,4%	10%	10,7%
Επιχειρηματικά	7,1%	6,0%	4,6%	4,3%	6,7%	9%	9,8%
Καταναλωτικά	7,8%	6,9%	6,0%	8,2%	13,4%	21%	22,1%
Συνολικά:	6,3%	5,4%	4,5%	5,0%	7,7%	10%	11,5%

Πηγή: Αναδημοσίευση στο τελευταίο οικονομικό δελτίου της Alpha Bank, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος.

Παρακάτω στον **ΠΙΝΑΚΑ 2** ακολουθεί μια διαγραμματική αναπαράσταση των παραπάνω ποσοστών δανείων σε καθυστέρηση από τον **ΠΙΝΑΚΑ 1**.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Ποσοστά Δανείων σε Καθυστέρηση

Αυτή η αύξηση των δανείων σε καθυστέρηση θα πρέπει να αποδοθεί στην περαιτέρω επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα το 2010 και στην επιβράδυνση των εισοδημάτων των νοικοκυριών. Επίσης, κατά τη διάρκεια του 2010 συνεχίστηκε η άσκηση συντηρητικότερης πολιτικής δανεισμού από τις εγκατεστημένες στη χώρα μας τράπεζες, με στόχο τη σταδιακή βελτίωση του χαρτοφυλακίου των δανείων τους προς τα νοικοκυριά. Οι αυξημένες προβλέψεις που έγιναν, καθ' όλη τη διάρκεια του 2010, και προσέγγισαν τα επτά (7) δισ. ευρώ με σκοπό την αντιμετώπιση του φαινομένου των καθυστερήσεων, είναι φανερό ότι επηρεάζουν τα οικονομικά τους μεγέθη και τους δείκτες αποδοτικότητάς τους.

Όσον αφορά τώρα το 2012 σύμφωνα με το Δελτίο Οικονομικών εξελίξεων της Alpha Bank, τον Ιούνιο του 2012, το 35,7% του συνόλου των καταναλωτικών δανείων παρουσιάζουν καθυστέρηση στην εξυπηρέτησή τους, από 32% τον Μάρτιο. Το 21,4% του συνόλου των δανείων σε αυτήν την κατηγορία, είναι «κόκκινα». Καθυστερήσεις στις πληρωμές των δανείων, άνω των 90 ημερών, παρουσιάζονται και στα στεγαστικά δάνεια με το δείκτη των επισφαλειών να έχει ανέλθει στο 19,9%, αλλά και στα επιχειρηματικά στο 20%. Υπενθυμίζεται ότι τον Μάρτιο του 2012, οι καθυστερήσεις των στεγαστικών δανείων ήταν στο 17,2% και των επιχειρηματικών δανείων στο 16,6%.

Οι όποιες εκτιμήσεις όμως για την αναστροφή της αυξητικής πορείας του ποσοστού των δανείων σε καθυστέρηση για το 2012, εξαρτώνται, όπως επισημαίνουν τραπεζικά στελέχη, από την γενικότερη πορεία της οικονομίας και ειδικότερα από την πορεία δεικτών όπως η ανεργία και η ανάπτυξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

5.1 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΟΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ 2007-2008

Η άνοδος των διεθνών τιμών του πετρελαίου, η διευρυνόμενη ανησυχία για τα στεγαστικά δάνεια υψηλού κινδύνου, η ενίσχυση του γιεν (που αποτελεί νόμισμα δανεισμού των διεθνών κεφαλαίων λόγω του χαμηλού επιτοκίου δανεισμού) και οι φόβοι για νέες αυξήσεις στα επιτόκια από τις κεντρικές τράπεζες, είχαν σημαντικές επιδράσεις στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική αγορά.

Τα αίτια της κρίσης μπορούμε να πούμε πως έρχονται από το παρελθόν της αμερικανικής αγοράς, από τις μεταρρυθμίσεις του τραπεζικού συστήματος, από τη χρηματοπιστωτική κρίση στην Ασία στα τέλη του 1990 και από την χρηματιστηριακή «φούσκα» των εταιριών τεχνολογίας (dot. coms) το 2000-2001. (**Βιβλίο: Κρίση, Δανεισμός και Χρεοκοπία**)

5.1.1 Η Κρίση του Αυγούστου 2007

Τα χαμηλά επιτόκια, ενθάρρυναν την ανάληψη δανεισμού σε βαθμό υπέρμετρο για την πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων, την αγορά κατοικιών αλλά και για την διατήρηση των ρυθμών κατανάλωσης.

Όλα ξεκίνησαν λοιπόν στις Η.Π.Α, όταν εταιρίες χορηγούσαν σε μεγάλο βαθμό στεγαστικά δάνεια χαμηλής εξασφάλισης και υψηλού κινδύνου (γνωστά ως subprime). Αυτά τα συγκεκριμένα στεγαστικά δάνεια χορηγούνταν σε άτομα που δεν διέθεταν οικονομική επιφάνεια και είχαν κακή πιστωτική ιστορία και για το λόγο αυτό τα επιτόκια των συγκεκριμένων δανείων ήταν υψηλότερα του 10% (εφαρμοζόταν η γνωστή αρχή: υψηλότερος αναλαμβανόμενος κίνδυνος πρέπει να συνδυάζεται με υψηλότερη απόδοση). Τα δάνεια αυτά εξυπηρετούνταν κανονικά στην αρχή αλλά όταν τα επιτόκια άρχισαν να αυξάνονται οι δανειολήπτες αδυνατούσαν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους και οι εταιρίες που τα είχαν χορηγήσει δέχονταν σημαντικές οικονομικές πιέσεις. Οι εταιρίες που χορηγούσαν τα συγκεκριμένα δάνεια τα τιλοποιούσαν, δηλαδή τα χρησιμοποιούσαν ως εγγύηση - ενέχυρο για την έκδοση ομολόγων, με στόχο τη ρευστότητα.

5.1.2 Επιπτώσεις της Κρίσης στην Ελλάδα:

Επίκεντρο της δημοσιονομικής κρίσης αναδείχτηκε δυστυχώς η χώρα μας, η οποία με το μεγάλο δημόσιο χρέος της και το πρωτοφανές δημοσιονομικό έλλειμμα το 2009, προκάλεσε τις άνευ προηγουμένου υποβαθμίσεις των οίκων αξιολόγησης και επιπλέον χρησιμοποιήθηκε ως πεδίο δοκιμασίας για την ίδια την Ευρωζώνη. Μετά τη συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η οικονομία μας έχει μπει σε μια πορεία επώδυνης αλλά αναγκαίας προσαρμογής.

Όσον αφορά τώρα τις επιπτώσεις της κρίσης στην Ελληνική οικονομία μπορούμε να πούμε ότι είναι σοβαρές και ότι μπορούν να γίνουν ακόμα χειρότερες:

1. Δημοσιονομικά, πίεση στα έσοδα ως αποτέλεσμα της αρνητικής πίεσης στα εισοδήματα και τους ρυθμούς ανάπτυξης.
2. Αρνητική επίδραση στο χρηματιστήριο.
3. Βραδύτερους ρυθμούς στις επενδύσεις και στις επενδυτικές ροές.
4. Αρνητική επίδραση στη ρευστότητα των τραπεζών και στον τραπεζικό δανεισμό. Με λίγα λόγια, μεγαλύτερη δυσκολία και κόστος δανεισμού από τις τράπεζες.
5. Αρνητική επίδραση στον τουρισμό, εφόσον τα εισοδήματα των επισκεπτών μας συμπιέζονται.
6. Αρνητική επίδραση στις εξαγωγές λόγω της πίεσης στα εισοδήματα διεθνώς.

Το τελικό μέγεθος όλων των παραπάνω και οι τελικές επιπτώσεις θα φανούν στο προσεχές μέλλον.

5.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ

Σύμφωνα με τις απόψεις των *κ. Θωμαδάκη και Ξανθάκη στο βιβλίο Αγορές Χρήματος & Κεφαλαίου* οι οικονομικές ιδιαιτερότητες της Ελλάδας μπορούν να συνοψιστούν στους παρακάτω 7 παράγοντες:

1. Η ελληνική οικονομία παρουσιάζει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης την τελευταία δεκαετία (4,2% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο). Το 2003 και το 2008, ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας ήταν υψηλότερος στην Ε.Ε (15).
2. Η ελληνική οικονομία δεν εκτίθεται στις επισφαλείς οικονομικές αγορές των ΗΠΑ, αλλά στις αναπτυσσόμενες αγορές των Βαλκανίων.
3. Υψηλό δημοσιονομική έλλειμμα, όπου το 2008 άγγιξε το 5% του ΑΕΠ.

4. Υψηλό δημόσιο χρέος, 97,6% του ΑΕΠ το 2008, το δεύτερο υψηλότερο σε επίπεδο Ε.Ε (15).
5. Υψηλό έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, 14,4% του ΑΕΠ το 2008, το υψηλότερο σε επίπεδο Ε.Ε (15)
6. Παρουσιάζει την υψηλότερη διαφθορά, 57^η επί συνόλου 180 χωρών, και την υψηλότερη παραοικονομία (30-35% του ΑΕΠ) σε επίπεδο Ε.Ε (15).
7. Παρουσιάζει τη λιγότερη ανταγωνιστική οικονομία, 67^η επί συνόλου 134 χωρών, και το χειρότερο επιχειρηματικό περιβάλλον, 96^η επί συνόλου 181 χωρών, σε επίπεδο Ε.Ε (15).

(Βιβλίο: Αγορές χρήματος & κεφαλαίου – τραπεζική επιστήμη θεωρία και πράξη)

5.3 ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

5.3.1 Η Ανθεκτικότητα των Ελληνικών Τραπεζών

Σύμφωνα με τον *Πρόεδρο Βασίλη Θ. Ράπανο της ΕΕΤ (Ελληνική Ένωση Τραπεζών)* οι ελληνικές τράπεζες δέχτηκαν τις συνέπειες της κρίσης. Από τη μία το τραπεζικό σύστημα μπόρεσε και ξεπέρασε συγκριτικά με άλλες χώρες, σχεδόν ανώδυνα, την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση, από την άλλη δοκιμάζεται λόγω της δημοσιονομικής κρίσης και των συνεχών υποβαθμίσεων που υφίσταται από τους οίκους αξιολόγησης το Ελληνικό Δημόσιο. Παρά τα προβλήματα αυτά όμως, οι τράπεζες έδειξαν αξιοσημείωτη αντοχή και με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μπόρεσαν να ξεπεράσουν τις δύσκολες μέρες.

Αυτή η αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα του τραπεζικού μας συστήματος μπορεί να αποδοθεί σε μια σειρά από παράγοντες, οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ότι:

- ❖ Οι ελληνικές τράπεζες δεν είχαν εκτεθεί στους κινδύνους που αποτέλεσαν τις αιτίες της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης.
- ❖ Έχουν ισχυρή κεφαλαιακή βάση.
- ❖ Προχώρησαν έγκαιρα στην αύξηση των προβλέψεών τους, έναντι επισφαλών απαιτήσεων.
- ❖ Ακολούθησαν πολιτική συνετούς διαχείρισης των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται στην τρέχουσα συγκυρία.
- ❖ Είχαν ικανοποιητικά οικονομικά αποτελέσματα ακόμα και κατά το 2009.

- ❖ Υπήρξε αποτελεσματική προληπτική εποπτεία από την Τράπεζα της Ελλάδος που συνέβαλε αποτελεσματικά στη διασφάλιση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

5.3.2 Κινήσεις Τραπεζών εν όψει Κρίσεως:

Τα «όπλα» λοιπόν που μπορούμε να πούμε ότι χρησιμοποιούν οι τράπεζες για να δημιουργήσουν ένα αίσθημα ασφαλείας στα νοικοκυριά είναι τα εξής:

α) Διαθέτουν προϊόντα με **χαμηλά σταθερά επιτόκια** για διάρκεια 3, 5, 10 ή ακόμη και 15 ετών, μέσω των οποίων ο δανειολήπτης εξασφαλίζει ότι η μηνιαία του δόση θα παραμείνει σταθερή για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα.

β) Προσφέρουν **ευελιξίες** στον τρόπο αποπληρωμής. Δηλαδή, κατά τη διάρκεια της περιόδου εξόφλησης ο δανειολήπτης μπορεί για ένα διάστημα π.χ. 6 ή 12 μηνών να μην πληρώσει καθόλου δόσεις ή να καταβάλλει μόνο τους τόκους.

Μ' αυτόν τον τρόπο, μπορεί να ξεπεράσει μία οικονομική δυσκολία, χωρίς να τον «κυνηγήσει» η τράπεζα, η οποία του παρέχει μία εμβόλιμη περίοδο χάριτος.

γ) Διατίθενται προϊόντα **μεταβαλλόμενης διάρκειας**. Αυτά τα προγράμματα δίνουν στο δανειολήπτη τη δυνατότητα να επιμηκύνει την αρχική διάρκεια εξόφλησης του δανείου του, έτσι ώστε να πετύχει σε μία μόνιμη βάση μείωση της δόσης του.

Όσο πιο μεγάλη είναι η διάρκεια του δανείου, τόσο πιο χαμηλή είναι η δόση, ωστόσο αυτή η εξυπηρέτηση συνεπάγεται και αύξηση των συνολικών τόκων.

δ) Παράλληλα με τα δάνεια, οι τράπεζες προσφέρουν και **ασφαλιστικά προγράμματα** που εξασφαλίζουν την αποπληρωμή του δανείου σε περίπτωση που το νοικοκυριό υποστεί απώλεια των εισοδημάτων του.

Για παράδειγμα, εάν κάποιος χάσει τη δουλειά του και μείνει άνεργος για έξι μήνες, το πρόγραμμα θα καλύψει για αυτό το εξάμηνο τις δόσεις του δανείου, τις οποίες ο δανειολήπτης δε θα πληρώσει ποτέ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

6.1 ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Όπως αναφέρεται στο *βιβλίο Κρίση, δανεισμός και χρεοκοπία* του κ. Παναγιώτη Λιαργκόβα και Σπύρο Ρεπούση, οι πρόγονοι του χρήματος είναι τα νομισματοκοπεία, οι υπουργοί θησαυροφυλακίων ή υπουργοί οικονομικών και οι τράπεζες.⁴ Οι τράπεζες ή χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί λειτουργούσαν και συνεχίζουν να λειτουργούν ως μεσολαβητές μεταξύ πλεονασματικών και ελλειμματικών μονάδων επιτελώντας λειτουργίες όπως είναι:

- α) Οι προσφορές επωφελούς τοποθέτησης των προσωρινών και μόνιμων αδιάθετων κεφαλαίων των πλεονασματικών μονάδων.
- β) Η συλλογή και συγκέντρωση των πλεονασματικών κεφαλαίων και η χρησιμοποίησή τους για την ικανοποίηση χρηματοδοτικών αναγκών βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα.

Ο διαμεσολαβητικός ρόλος των τραπεζών μεταξύ των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που έχουν υπερβάλλουσα ρευστότητα και εκείνων που έχουν ανάγκη ρευστότητας, οδηγεί σε μείωση του κόστους αναζήτησης και απόκτησης πληροφοριών για τη φερεγγυότητα των αντισυμβαλλομένων. Φροντίζουν επίσης και για την διασπορά του αναλαμβανόμενου κινδύνου μεταξύ πολλών δανειστών. (**Βιβλίο: Κρίση, Δανεισμός και Χρεοκοπία**)

6.1.1 Οι Κατηγορίες των Τραπεζών:

Οι τράπεζες μπορούν να διακριθούν σε δύο γενικές κατηγορίες, τις εμπορικές και τις κεντρικές, παρακάτω ακολουθεί η ανάλυση τους:

α) Εμπορική: Μία τράπεζα χαρακτηρίζεται ως εμπορική όταν δέχεται παντός είδους καταθέσεις και προβαίνει σε παντός είδους χορηγήσεις και λοιπές επενδυτικές δραστηριότητες που αποφέρουν κέρδος.

β) Κεντρική: Κεντρική ή εκδοτική τράπεζα είναι αυτή που δημιουργείται από το κράτος, ασκεί εθνική νομισματική και πιστωτική πολιτική, έχει το αποκλειστικό προνόμιο έκδοσης χαρτονομισμάτων, έχει μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, ασκεί έλεγχο και εποπτεία

4. Galbraith, J.K. (1995) σελ.17

στις εμπορικές τράπεζες και επιτελεί για τις εμπορικές τράπεζες το σημαντικότερο ρόλο του « δανειστή τελευταίας προσφυγής.»

6.1.2 Δομή, Οργάνωση και Λειτουργία των Τραπεζών:

Οι τράπεζες που είναι τα παλαιότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, έχουν υποστεί ραγδαίες αλλαγές όσον αφορά την αρχική τους λειτουργία. Από ανταλλάκτες και εκδότες χρημάτων έχουν πλέον εξελιχθεί στους σημαντικότερους συλλέκτες και διανομείς των χρηματοοικονομικών πληροφοριών στην οικονομία. Οι τράπεζες είναι μόνες στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, αλλά όλο και περισσότερο ανταγωνίζονται άλλους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, όπως τα **αποταμειωτικά ιδρύματα** (συμπεριλαμβανομένων των στεγαστικών ταμειωτηρίων και των κτηματικών τραπεζών), τις **πιστωτικές ενώσεις**, τις **επενδυτικές εταιρίες** (αμοιβαία κεφάλαια), τα **αντισταθμιστικά ταμεία**, τις **χρηματοοικονομικές εταιρίες**, τις **ασφαλιστικές εταιρείες** και άλλους **χρηματοοικονομικούς ομίλους** επιχειρήσεων και **εταιρίες συμμετοχών**.

Στις μέρες μας έχουν δημιουργηθεί πολλοί εξωτραπεζικοί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που ανταγωνίζονται τις τράπεζες στον χρηματοοικονομικό τομέα, προσφέροντας παρόμοιες υπηρεσίες, και επομένως, καθιστώντας όλο και δυσκολότερη τη διάκριση μεταξύ τραπεζών και άλλων προμηθευτών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Εντούτοις, οι τράπεζες, ως μεγαλύτερες οντότητες, τείνουν να προσφέρουν ένα ευρύτερο φάσμα υπηρεσιών από οποιουδήποτε άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. **(Βιβλίο: Αγορές χρήματος & κεφαλαίου – τραπεζική επιστήμη θεωρία και πράξη)**

Οι κύριες λειτουργίες και υπηρεσίες που προσφέρονται από τις τράπεζες και τους χρηματοπιστωτικούς ανταγωνιστές τους περιλαμβάνουν:

1. Τον δανεισμό και την επένδυση των χρημάτων (πιστωτική λειτουργία)
2. Τις πληρωμές των πελατών τους προκειμένου να τους διευκολύνουν στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών (λειτουργία πληρωμών)
3. Τη διαχείριση και προστασία των χρημάτων και περιουσιών των πελατών (λειτουργία διαχείρισης ταμειακών διαθεσίμων, κινδύνων και καταπιστεύματος)
4. Τη βοήθεια στους πελάτες για τη συλλογή νέων κεφαλαίων και την αποδοτική επένδυση τους (μέσω των χρηματιστηρίων, των επενδυτικών τραπεζικών εργασιών και των προϊόντων αποταμίευσης).

6.2 ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Η χορήγηση δανείων όπως αναφέρθηκε και παραπάνω είναι μία από τις κύριες οικονομικές λειτουργίες των τραπεζών και των ανταγωνιστικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Οι τράπεζες υποστηρίζουν τις κοινότητες και τα κράτη παρέχοντας πίστωση, έτσι ώστε να χρηματοδοτηθεί η ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, να στηριχθούν οι υπάρχουσες δραστηριότητες και να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας για να μπορέσουν να αυξηθούν τα εισοδήματα και να ανέβει το βιοτικό επίπεδο.

Η επικινδυνότητα του δανεισμού έγκειται στο γεγονός ότι η ποιότητα των δανείων επηρεάζεται όχι μόνο από εξωτερικούς αλλά και από εσωτερικούς παράγοντες. Οι **εξωτερικοί παράγοντες** περιλαμβάνουν τις ***αλλαγές στην οικονομία***, τις ***φυσικές καταστροφές*** και τους ***κανονισμούς που επιβάλλονται από την κυβέρνηση***. Οι **εσωτερικοί παράγοντες** που επηρεάζουν τον κίνδυνο του δανεισμού περιλαμβάνουν τα ***διοικητικά λάθη***, την ***παράνομη χειραγώγηση*** και τις ***αδύνατες ή αναποτελεσματικές πολιτικές δανεισμού***. (Βιβλίο: Αγορές χρήματος & κεφαλαίου – τραπεζική επιστήμη θεωρία και πράξη)

6.2.1 Διαδικασία Χορήγησης Δανείων.

Οι δανειστές πρώτα απ' όλα, εξετάζουν μια σειρά από παράγοντες για την έγκριση ή την απόρριψη κάθε αιτήματος για δάνειο. Αυτοί οι παράγοντες περιλαμβάνουν:

1. Τους όρους (σκοπός δανείου και αξιοπιστία των οφειλετών)
2. Την ικανότητα (ειδικά τη νομική ικανότητα του οφειλέτη για να υπογράψει μια συμφωνία δανείου)
3. Τα χρηματικά διαθέσιμα (επάρκεια του εισοδήματος ή των ταμειακών ροών)
4. Την πρόσθετη εξασφάλιση (ποιότητα και ποσότητα των περιουσιακών στοιχείων για εγγύηση ενός δανείου)
5. Τις οικονομικές συνθήκες (κατάσταση της οικονομίας)
6. Τον έλεγχο (συμμόρφωση με την πολιτική δανείου του δανειστή και με τους κανονισμούς).

Οι περισσότερες αποφάσεις σχετικά με τη χορήγηση δανείων επικεντρώνονται γύρω από τρία βασικά ζητήματα τα οποία είναι:

1. Είναι ο οφειλέτης φερέγγυος και πως μπορούμε να το γνωρίζουμε;

2. Μπορεί η συμφωνία του δανείου να δομηθεί κατάλληλα, ώστε να προστατεύσει τον δανειστή και τα δημόσια κεφάλαια;
3. Μπορεί να κατοχυρωθεί αξίωση στα περιουσιακά στοιχεία ή τα κέρδη του οφειλέτη σε περίπτωση μη αποπληρωμής του δανείου;

6.2.2 Δάνεια προς τις Επιχειρήσεις

Τα επιχειρησιακά δάνεια χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: **βραχυπρόθεσμα** (με διάρκεια μικρότερη του έτους) και **μακροπρόθεσμα** (με διάρκεια μεγαλύτερη του έτους). Μια παρόμοια, αλλά μερικές φορές πολύ πιο σημαντική ταξινόμηση, είναι ο διαχωρισμός των πιστώσεων σε:

1. **Δάνεια για κεφάλαια κίνησης:** Πρόκειται συνήθως για βραχυπρόθεσμες πιστώσεις που στοχεύουν κυρίως στη χρηματοδότηση για την αγορά πρώτων υλών και τη δημιουργία αποθεμάτων των επιχειρήσεων σε έτοιμα προϊόντα, στην πληρωμή των μισθοδοτικών αναγκών και των φόρων και στην κάλυψη άλλων προσωρινών δαπανών.
2. **Προθεσμιακά δάνεια:** Αυτά έχουν σκοπό να χρηματοδοτήσουν τις μόνιμες προσθήκες στο κεφάλαιο κίνησης ή στις εγκαταστάσεις και στον εξοπλισμό.

Υπάρχουν όμως πολλά είδη δανείων κεφαλαίου κίνησης και προθεσμιακών δανείων.

6.2.3 Δάνεια προς τους Καταναλωτές

Όπως αναφέρεται στο βιβλίο *του κ. Θωμαδάκη και Ξανθάκη Αγορές Χρήματος & Κεφαλαίου* ο δανεισμός στους καταναλωτές και η χορήγηση στεγαστικών δανείων συγκαταλέγονται μεταξύ των δημοφιλέστερων οικονομικών υπηρεσιών που προσφέρονται από τους τραπεζίτες και τους ανταγωνιστές τους τα τελευταία χρόνια. Τα δάνεια και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που προσφέρονται στα νοικοκυριά αντιπροσωπεύουν μία από τις σημαντικές πηγές εσόδων και καταθέσεων. Οι τράπεζες, οι πιστωτικές ενώσεις, οι οργανισμοί αποταμιεύσεων και οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ανταγωνίζονται επιθετικά για τον καταναλωτή.

Η **καταναλωτική πίστη** (consumer credit) είναι ένα σημαντικό συμπλήρωμα των υπηρεσιών εμπορικής πίστωσης, τόσο παρέχοντας στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς μια διαφοροποιημένη βάση πελατών, όσο και βοηθώντας στη μείωση της έκθεσης των δανειστών στην επίδραση των κυκλικών οικονομικών διακυμάνσεων. Τα

καταναλωτικά και **στεγαστικά δάνεια** αποτελούν προκλήσεις για τους υπαλλήλους που είναι υπεύθυνοι για τη χορήγηση τους, λόγω των υψηλών ποσοστών μη αποπληρωμής τους, τα οποία σχετίζονται με πιθανές δυσάρεστες καταστάσεις που μπορεί να βρεθεί ένα άτομο ή μια οικογένεια, όπως η απώλεια εργασίας, η ασθένεια κ.τ.λ.

Τα **στεγαστικά δάνεια** απευθύνονται πιο συχνά στα νοικοκυριά που επιδιώκουν να αποκτήσουν μόνιμη, ιδιόκτητη στέγη, δυνατότητα που οι τράπεζες και πολλοί από τους ανταγωνιστές τους, τους προσφέρουν. Τα στελέχη και το προσωπικό που είναι υπεύθυνα για τον στεγαστικό δανεισμό πρέπει να έχουν πολλές δεξιότητες στην αξιολόγηση των τιμών των ακινήτων, αλλά και να γνωρίζουν τους νόμους και τους κανονισμούς που διέπουν αυτόν τον τομέα. Τα στεγαστικά δάνεια, περισσότερο από οποιονδήποτε τύπο δανείου, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εκτίμηση της αξίας και της προοπτικής πρόσθετων ασφαλειών του δανείου.

6.3 ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Η ανάπτυξη των τραπεζικών δραστηριοτήτων έχει ως αποτέλεσμα την ανάληψη διάφορων ειδών κινδύνων, τους οποίους πρέπει κάθε τράπεζα να προβλέψει, να αναλύσει και να διαχειριστεί όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά. Οι κίνδυνοι αυτοί λοιπόν με τους οποίους οι τράπεζες έρχονται αντιμέτωπες είναι οι κάτωθι:

1) Πιστωτικός Κίνδυνος

Η χορήγηση των δανείων συνεπάγεται τη δημιουργία πιστωτικού κινδύνου, ο οποίος έγκειται στην πιθανότητα ο πελάτης της τράπεζας να μην μπορέσει να ανταποκριθεί στην υποχρέωσής του και επομένως, να μην αποπληρώσει το δάνειο του. Για να μπορέσει η τράπεζα λοιπόν να ελαχιστοποιήσει τον πιστωτικό κίνδυνο θα πρέπει να διαθέτει ένα άριστο και αποτελεσματικό σύστημα αξιολόγησης των πελατών της, διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο και έμπειρο προσωπικό στις χρηματοδοτήσεις.

2) Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας έγκειται στην πιθανότητα τα διαθέσιμα κεφάλαια της τράπεζας να μην επαρκούν και έτσι να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των πελατών της, εφόσον βέβαια ζητήσουν την επιστροφή των κεφαλαίων τους. Σε περίπτωση όμως που οι καταθέτες αρχίσουν και κάνουν μαζικές αναλήψεις χρημάτων, έχουμε ως

αποτέλεσμα τη δημιουργία προβλήματος ρευστότητας για την τράπεζα, το οποίο μπορεί να οδηγήσει και το σύνολο του τραπεζικού συστήματος σε κρίση.

3) Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος της αγοράς έχει άμεση σχέση με την αβεβαιότητα που υπάρχει σε σχέση με τη διαμόρφωση διάφορων οικονομικών παραμέτρων, όπως είναι η μεταβολή των επιτοκίων (κίνδυνος επιτοκίου) και η μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών (συναλλαγματικός κίνδυνος).

4) Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται στη ζημία που μπορεί να υποστεί η τράπεζα από διάφορους παράγοντες και γεγονότα, όπως π.χ η βλάβη του συστήματος, η απάτη, το ανθρώπινο σφάλμα, οι φυσικές καταστροφές, τα ανεπαρκή συστήματα και διαδικασίες, η παραβίαση των κανονισμών εσωτερικού ελέγχου, οι βανδαλισμοί, οι δολιοφθορές και γενικά κάθε απρόβλεπτο γεγονός που μπορεί να επηρεάσει τη λειτουργία του τραπεζικού ιδρύματος.

6.3 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΟΦΕΙΛΩΝ

Στις περιπτώσεις λοιπόν πελατών που παρουσιάζουν προσωρινά προβλήματα ρευστότητας, είτε διατηρούν λογαριασμούς με ληξιπρόθεσμες οφειλές είτε είναι ενήμεροι και διαπιστώνεται πρόβλημα πριν την εκδήλωση του, δίνεται η δυνατότητα από τις τράπεζες να πραγματοποιηθεί ρύθμιση οφειλών, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή αποπληρωμή των υποχρεώσεων τους. Αυτές οι ρυθμίσεις έχουν ως άμεσο σκοπό την είσπραξη των οφειλών και γίνονται εκεί που δεν υπάρχει άλλη λύση. Γίνονται κυρίως σε περιπτώσεις βιώσιμων πελατών και επιχειρήσεων, οι οποίοι αντιμετωπίζουν πρόσκαιρα προβλήματα, προκειμένου να ανακάμψουν και να ξεπεράσουν τις δυσκολίες αυτές και λιγότερο σε περιπτώσεις πελατών, όπου διαφαίνεται ότι σύντομα δε θα υπάρχει ικανότητα αποπληρωμής των υποχρεώσεων τους.

Οι ρυθμίσεις των ληξιπρόθεσμων οφειλών μιας χρηματοδότησης πραγματοποιούνται με δύο τρόπους:

1. Είτε μέσω νέας χορήγησης, όπου γίνεται αναχρηματοδότηση και αποπληρώνεται η προηγούμενη χρηματοδότηση και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές της με την καινούρια χρηματοδότηση.
2. Είτε μέσω αναπροσαρμογής και τροποποίησης του υφιστάμενου προγράμματος αποπληρωμής της χορήγησης. Η αναπροσαρμογή και η τροποποίηση του προγράμματος αποπληρωμής μιας χορήγησης γίνεται:
  - α) Είτε με την παράταση της υφιστάμενης διάρκειας του δανείου για ορισμένους μήνες, προκειμένου να μειωθεί η μηνιαία τοκοχρεωλυτική δόση.
  - β) Είτε με την αναβολή πληρωμής των δόσεων του δανείου για ορισμένο χρονικό διάστημα.
  - γ) Είτε με την περίοδο χάριτος κεφαλαίου και την καταβολή μόνο των τόκων για κάποιο διάστημα.

Θα μπορούσε επίσης, να εφαρμοστεί ένας συνδυασμός των ανωτέρω, έτσι ώστε η ρύθμιση που θα πραγματοποιηθεί, να ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες του πελάτη. Όσες χορηγήσεις έχουν ρυθμιστεί παρακολουθούνται στενά από τα αρμόδια τμήματα της τράπεζας, προκειμένου να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα σε περίπτωση εμφάνισης νέων καθυστερήσεων, ενώ υποβάλλονται εκ νέου αιτήματα ρυθμίσεων για να μπορέσει να διασφαλιστεί με τον καλύτερο τρόπο η είσπραξη των απαιτήσεων της Τράπεζας.

Συνεπώς υπάρχει δυνατότητα αναδιαπραγμάτευσης δανείου. Έτσι λοιπόν υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες ο δανειζόμενος δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, ειδικά σε περιόδους όπου τα επιτόκια είναι υψηλά. Πρίν λοιπόν οδηγηθεί στην χρεοκοπία, είναι δυνατόν να επαναδιαπραγματευθεί το χρέος του προς τις τράπεζες και να καταλήξει σε μία ειδική εξατομικευμένη συμφωνία προκειμένου να μπορέσει να αποπληρώσει.

6.5 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

Οι τράπεζες, βλέποντας τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις και ανταποκρινόμενες στη δυσμενή οικονομική συγκυρία, προέβησαν, **στο πλαίσιο της αυτορρύθμισης**, πολύ πριν την έναρξη εφαρμογής του νόμου 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και παρά τα προβλήματα ρευστότητας που υπάρχουν στο τραπεζικό σύστημα, σε πάρα πολύ μεγάλο αριθμό ρυθμίσεων με

οφειλέτες που αντιμετώπιζαν δυσχέρειες κατά την εξυπηρέτηση των δανείων τους, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους και κοινωνική ευαισθησία. Τέτοιες ρυθμίσεις αφορούσαν, μεταξύ άλλων:

1. Την αναστολή δόσεων στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων για ανέργους δικαιούχους επιδόματος ΟΑΕΔ.
2. Την αναστολή όλων των ενεργειών πλειστηριασμού ή κατάσχεσης που αφορούν απαιτήσεις από στεγαστικό δάνειο πρώτης κατοικίας.
3. Την παράταση της διάρκειας αποπληρωμής στεγαστικών δανείων.
4. Τη δυνατότητα ρύθμισης υφιστάμενων οφειλών από πιστωτική κάρτα σε άτοκες έως και 24 μηνιαίες δόσεις.
5. Τη ρύθμιση των οφειλών από καταναλωτικά δάνεια μέσω εξειδικευμένων προϊόντων αναχρηματοδότησης με προνομιακό επιτόκιο.
6. Τη μείωση της δόσης στεγαστικού δανείου στο μισό, για όλο το 2009 και 2010, προς όλους τους πελάτες που θα το ζητήσουν.
7. Το προγράμματα αναδιάρθρωσης δανείων που έχει χορηγηθεί σε δημόσιους υπαλλήλους, με αντικειμενικό στόχο την επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής και την ουσιαστική μείωση της μηνιαίας δόσης.

Σύμφωνα λοιπόν με στοιχεία των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ οι εν λόγω ρυθμίσεις αφορούν περισσότερους από 250.000 δανειολήπτες και ύψος οφειλών που υπερβαίνουν τα 4 δις. ευρώ στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος.

Από το 2010 έως και το τέλος του 2011 είχαν ρυθμιστεί στεγαστικά, καταναλωτικά και επιχειρηματικά δάνεια, ύψους 25 δις ευρώ. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία το διάστημα Ιανουαρίου 2010 έως Ιουνίου 2011 είχαν ρυθμιστεί:

- α) **126.000** στεγαστικά
- β) **495.000** καταναλωτικά
- γ) **70.000** επιχειρηματικά

Τα νούμερα αυτά στο τέλος του 2012, όπως όλα δείχνουν θα έχουν υπερδιπλασιαστεί.

6.6 ΤΡΟΠΟΙ-ΜΕΣΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

6.6.1 Εξασφαλίσεις για τον Παρεχόμενο Δανεισμό

Ένας πελάτης τραπεζής μπορεί να διαθέσει κάποιου είδους εξασφάλιση για ένα δάνειο, έτσι ώστε να ενθαρρύνει την τράπεζα να προχωρήσει στη χορήγηση του δανείου.

Η τράπεζα δεν έχει πρόθεση να βασιστεί στην εξασφάλιση για την αποπληρωμή του δανείου, εκτός αν αναγκαστεί να το πράξει. Γι' αυτό, για να δώσει ένα δάνειο συχνά φροντίζει να εξασφαλίσει τη νομική κυριότητα κάποιου περιουσιακού στοιχείου. Μερικές από αυτές τις εξασφαλίσεις είναι οι κάτωθι:

α) Τίτλος ιδιοκτησίας γης

Ο όρος «γη» δεν αναφέρεται μόνο στο έδαφος, αλλά και στα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται κτισμένα επάνω της. Όπως είναι φυσικό, οι περισσότερες υποθήκες γης σε τράπεζες βασίζονται περισσότερο στην αξία των επίγειων κτισμάτων, παρά στην ίδια τη γη. Η γη αποτελεί μια καλή ασφάλεια, γιατί δεν υπάρχει κίνδυνος να χαθεί ο έλεγχος της, αν ο δανειζόμενος κατέχει έγγραφο τίτλο κυριότητας. Επίσης, η τιμή της γης και της περιουσίας που βρίσκεται επάνω της τείνει να αυξάνει με το πέρασμα του χρόνου. Πάντοτε η τράπεζα ζητά από τον πελάτη να δίνει μια νόμιμη υποθήκη γης (με τίτλο ιδιοκτησίας), παρά μια υποθήκη βασισμένη σε δικαστική απόφαση, εκτός εάν αυτός που υποθηκεύει είναι πολύ αξιόπιστος, το δάνειο βραχυχρόνιο και η αποπληρωμή από άλλες πηγές αναμφίβολη.

β) Εγγυήσεις

Εγγύηση λοιπόν είναι η υπόσχεση πληρωμής του χρέους ενός άλλου ατόμου. Αποτελεί μια πολύ καλή ασφάλεια, εάν ο εγγυητής είναι οικονομικά υγιής και η διαδικασία απλή. Η τράπεζα μπορεί να καταφύγει σε ενέργειες εναντίον του εγγυητή, μόλις απαιτήσει αποπληρωμή από τον δανειζόμενο και ο τελευταίος αποτύχει.

Οι συμβαλλόμενοι σε μια εγγύηση είναι τρεις: ο **πιστωτής**, ο **αρχικός χρεώστης** και ο **εγγυητής**. Για την αρχική υποχρέωση πληρωμής ευθύνεται ο χρεώστης, ενώ ο εγγυητής είναι υποχρεωμένος να πληρώσει, μόνο αν ο αρχικός χρεώστης δεν μπορέσει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Υπάρχει ένα ισχύον χρέος ανάμεσα στον πιστωτή και στον αρχικό χρεώστη, αλλά ο εγγυητής δεν έχει καμία σχέση με το συμβόλαιο, εκτός από την ανάληψη της υποχρέωσης να πληρώσει, αν ο χρεώστης αποτύχει. Η αξία της εγγύησης εξαρτάται από την οικονομική κατάσταση του εγγυητή, και έτσι, πριν συμφωνήσει να δεχτεί την εγγύηση ως ασφάλεια για τα δάνεια, η τράπεζα κάνει μια έρευνα για τον εγγυητή μέσω της τράπεζας του για το ποσό που πρόκειται να εγγυηθεί.

γ) Τίτλοι και μετοχές

Οι τίτλοι (ομόλογα και μετοχές) αποτελούν μια πολύ καλή ασφάλεια για την τράπεζα, με την προϋπόθεση ότι έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο. Οι εισηγμένοι τίτλοι είναι σχετικά εύκολο να πωληθούν, και η αξία τους μπορεί εύκολα να βεβαιωθεί από τον καθημερινό Τύπο και το χρηματιστήριο. Οι τιμές των τίτλων παρουσιάζουν καθημερινά διακυμάνσεις, γι' αυτό ακριβώς είναι σκόπιμο, όταν γίνονται δεκτοί τίτλοι ως εξασφάλιση, η τρέχουσα αποτίμησή τους να είναι σημαντικά υψηλότερη του δανείου.

δ) Ασφάλειες ζωής

Η ασφάλεια ζωής είναι μια ικανοποιητική μορφή ασφάλειας, γιατί μπορεί εύκολα να εκχωρηθεί στην τράπεζα. Επίσης, έχει αυξανόμενη αξία εξαγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι τα ασφάλιστρα καταβάλλονται κανονικά. Μπορεί εύκολα να ρευστοποιηθεί και το ποσό της ασφάλειας (συν τα κέρδη, αν υπάρχουν) πληρώνεται, αν ο ασφαλισμένος πεθάνει νωρίτερα ή αν η ασφάλεια λήξει.

6.6.2 Τειρεσίας:

Πρόκειται λοιπόν για μια διατραπεζική εταιρία, η οποία εξειδικεύεται στη συγκέντρωση και διάθεση πληροφοριών που αναφέρονται στην οικονομική συμπεριφορά επιχειρήσεων και ιδιωτών, πληροφοριών που αφορούν σε ταυτότητες / διαβατήρια που έχουν κλαπεί ή απολεσθεί, καθώς και πληροφοριών σχετικά με δόλια χρήση πιστωτικών καρτών.

Με τη σταδιακή ανάπτυξη λοιπόν της ελληνικής οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος, οι Τράπεζες της χώρας αναγνώρισαν την ανάγκη για πρόσβαση σε ακριβή δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς, αφού έγινε σαφές ότι τέτοιες πληροφορίες συμβάλλουν στην προστασία της πίστης και στη μείωση των επισφαλειών προς όφελος του τραπεζικού συστήματος και των ίδιων των συναλλασσομένων. Γι' αυτό το σκοπό το σύνολο, σχεδόν, των ελληνικών Τραπεζών ίδρυσε την εταιρεία Τειρεσίας στην οποία και ανετέθη η ανάπτυξη και διαχείριση ενός αξιόπιστου Αρχείου Δεδομένων Οικονομικής Συμπεριφοράς. Η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ σήμερα, εξειδικεύεται στη συγκέντρωση και διάθεση πληροφοριών οικονομικής συμπεριφοράς για επιχειρήσεις και ιδιώτες, δεδομένων συγκέντρωσης χορηγήσεων για ιδιώτες και μικρές επιχειρήσεις, υποθηκών και προσημειώσεων καθώς και στοιχείων που συνδράμουν στην αποτροπή απάτης στις τραπεζικές συναλλαγές, τα οποία παρέχει μέσω αξιόπιστων πληροφορικών συστημάτων.

Ποιο συγκεκριμένα, βασικοί σκοποί της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ είναι η ανάπτυξη και λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων με αποστολή:

- Την **προαγωγή και προστασία** του θεσμού της τραπεζικής πίστης.
- Την **εξυγίανση** των οικονομικών συναλλαγών και συνεπώς την ομαλή λειτουργία της αγοράς.
- Τη **συμβολή της** στη μείωση των επισφαλειών προς όφελος του τραπεζικού συστήματος και των συναλλασσομένων.
- Την **πρόληψη και αποτροπή της απάτης** στις τραπεζικές συναλλαγές και στις συναλλαγές με κάρτες.

Η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ αρχικά συστάθηκε ως μη κερδοσκοπική εταιρεία αλλά από το Σεπτέμβριο του 1997, λειτουργεί ως ανώνυμη εταιρεία, διατηρώντας αμιγώς τη φιλοσοφία της μη κερδοσκοπικής εταιρείας, αλλά εξασφαλίζοντας και τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΔΑΝΕΙΩΝ

7.1 ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΕ ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ

7.1.1 Επιτόκιο:

Το επιτόκιο λοιπόν ενός δανειακού προϊόντος, αντανακλά τον κίνδυνο που αναλαμβάνει η τράπεζα από την χορήγηση του δανείου. Αυτός ο κίνδυνος είναι συνάρτηση του σκοπού του δανεισμού, αλλά και των εξασφαλίσεων (προσημείωση, μετρητά, προσωπικές εγγυήσεις) που παρέχονται από τον καταναλωτή. Δάνεια χωρίς ιδιαίτερα δικαιολογητικά και για μη συγκεκριμένο σκοπό (καταναλωτικά) έχουν σημαντικά πιο υψηλό επιτόκιο από δάνεια για αγορά ή επισκευή κατοικίας, ή αγορά αυτοκινήτου. Το ύψος όμως και η ποιότητα των εξασφαλίσεων καθορίζει σε σημαντικό βαθμό το ύψος του επιτοκίου. Δάνεια με εξασφάλιση ακίνητα ή καταθέσεις χορηγούνται με ευνοϊκότερους όρους, έναντι δανείων με εξασφάλιση μετοχές ή μόνο με προσωπικές εγγυήσεις. Τα κριτήρια λοιπόν που επηρεάζουν την επιλογή του καταναλωτή ανάμεσα σε σταθερό ή κυμαινόμενο επιτόκιο συνδέονται άμεσα με το επενδυτικό του προφίλ. Παρακάτω δίνονται τα τρία είδη επιτοκίων:

α) Σταθερού Επιτοκίου: Είναι τα δάνεια στα οποία το επιτόκιο παραμένει αμετάβλητο για όλη τη διάρκεια του δανείου. Το οποίο είναι απαλλαγμένο από επιδράσεις από εξωγενείς οικονομικούς παράγοντες, όπως οικονομικές συγκυρίες ή μεταβλητές στην αγορά χρήματος. Η γνώση που προσφέρει στον καταναλωτή για τις μελλοντικές σταθερές πληρωμές του τον βοηθάει στον ευκολότερο και εγκυρότερο προγραμματισμό του. Από την άλλη πλευρά όμως, τον αποστερεί από τυχόν ελαφρύνσεις, ως προς την αποπληρωμή του δανείου με καταβολή λιγότερων τόκων επί του κεφαλαίου, που θα μπορούσαν να προκύψουν ως αποτέλεσμα της βελτίωσης των οικονομικών δεικτών και της πτώσης των επιτοκίων.

β) Κυμαινόμενου Επιτοκίου: Είναι τα δάνεια στα οποία το επιτόκιο μπορεί να μεταβληθεί κατά τη διάρκεια του δανείου. Με λίγα λόγια είναι μεταβλητό, με δυνατότητα διακυμάνσεων, ήτοι αυξομειώσεων για τον δανειολήπτη, ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς, το κόστος του χρήματος και την εξέλιξη της διεθνούς οικονομίας. Δεν εξασφαλίζει σταθερότητα στον δανειολήπτη αλλά την προσδοκία μείωσης του επιτοκίου, σε περίπτωση ευνοϊκής διεθνούς συγκυρίας και συνεπώς μείωσης του συνολικού ποσού του καταβλητέου τόκου. Το κυμαινόμενο επιτόκιο διαμορφώνεται από τον πίνακα επιτοκίων της κάθε τράπεζας ή είναι συνδεδεμένο με κάποιο δείκτη αναφοράς, όπως είναι το Eurorate ή το Euribor, και αναπροσαρμόζεται ανάλογα με την κρίση της κάθε τράπεζας και σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς.

Το Eurorate: καθορίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Είναι ένα από τα βασικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι το ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

Το Euribor: Είναι το επιτόκιο αναφοράς της αγοράς χρήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το ευρώ, και συγκεκριμένα, είναι το επιτόκιο που προσφέρεται από τράπεζα πρώτης τάξης για προθεσμιακές διατραπεζικές καταθέσεις σε ευρώ. Είναι δηλαδή διατραπεζικό επιτόκιο που καθορίζεται από τις συνθήκες ζήτησης και προσφοράς στην αγορά χρήματος της Ευρωζώνης έπειτα από καθημερινή συνεδρίαση ομάδας τραπεζών.

γ) Δάνεια Μικτού Επιτοκίου: Είναι τα δάνεια όπου το επιτόκιο για ένα μέρος της συνολικής διάρκειας του δανείου είναι σταθερό και μετά για την υπόλοιπη διάρκεια είναι κυμαινόμενο, ανάλογα με τα διαμορφωμένα επιτόκια τη στιγμή της αλλαγής του επιτοκίου.

7.1.2 Πτώχευση:

Αντικειμενική προϋπόθεση της πτώχευσης είναι η αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων κατά τρόπο γενικό και μόνιμο (παύση πληρωμών). Εκτός όμως από τους εμπόρους, πτωχευτική ικανότητα έχουν και οι ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα που επιδιώκουν οικονομικό σκοπό χωρίς να είναι εμπορικές λόγω τύπου ή σκοπού (άρθρο 2) όπως π.χ οι αστικές εταιρίες με νομική προσωπικότητα. Δεν κηρύσσονται όμως σε πτώχευση τα ΝΠΔΔ, οι ΟΤΑ και οι δημόσιοι οργανισμοί.

Οι Προϋποθέσεις Πτώχευσης που ισχύουν είναι οι κάτωθι :

1. Εμπορική ιδιότητα.
2. Παύση πληρωμών.
3. Επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη.
4. Κήρυξη με δικαστική απόφαση.

7.1.2.1 Πότε Κηρύσσεται Πτώχευση

Οι περιπτώσεις στις οποίες κηρύσσεται η Πτώχευση είναι:

α) Παύσης πληρωμών:

Η παύση πληρωμών μπορεί να γίνει για δύο λόγους. Από τη μία είτε δηλαδή με αίτηση οποιουδήποτε δανειστή, από την άλλη είτε με αίτηση του ίδιου του οφειλέτη μέσα σε διάστημα (15) ημερών από την παύση πληρωμών.

Παύση πληρωμών δηλαδή σημαίνει ότι η περιουσία του εμπόρου ή της ένωσης προσώπων με νομική προσωπικότητα περιέρχεται σε ειδική κατάσταση. Με την παύση των πληρωμών τα προαναφερόμενα πρόσωπα αδυνατούν να πληρώσουν τα ληξιπρόθεσμα εμπορικά χρέη, κατά τρόπο γενικό και μόνιμο. Τα χρέη πρέπει να είναι χρηματικά.

β) Επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης:

Σ' αυτήν την περίπτωση κηρύσσεται σε πτώχευση εφόσον βέβαια υπάρχει αίτηση του οφειλέτη προς το πτωχευτικό δικαστήριο. Με λίγα λόγια, ο οφειλέτης δεν βρίσκεται σε παύση πληρωμών κατά τρόπο γενικό και μόνιμο, προβλέπει όμως ότι δεν θα έχει τα

μέσα (π.χ. οικονομική δυνατότητα) να καλύψει τις υποχρεώσεις του που πρόκειται να καταστούν μελλοντικά ληξιπρόθεσμες.

7.1.2.2 Συνέπειες της Πτώχευσης ως προς τους Πιστωτές

α) Πτωχευτικοί Πιστωτές:

Είναι εκείνοι οι οποίοι, κατά την κήρυξη της πτώχευσης, έχουν κατά του οφειλέτη γεννημένη και δικαστική επιδιώξιμη χρηματική ενοχική απαίτηση. Οι ποιο συνηθισμένες τρεις κατηγορίες πτωχευτικών δανειστών που συναντώνται είναι οι παρακάτω:

- ❖ **Ανέγγυοι ή εγχειρόγραφοι:** Είναι εκείνοι στους οποίους οι απαιτήσεις τους δεν διασφαλίζονται με προνόμιο ή εμπράγματα ασφάλεια και καθίστανται απαιτητές κατά τη λήξη τους. Αναστέλλονται οι ατομικές διώξεις κατά του πτωχού.
- ❖ **Γενικοί προνομιούχοι:** Είναι εκείνοι στους οποίους οι απαιτήσεις τους διασφαλίζονται με προνόμιο ή εμπράγματα ασφάλεια και ικανοποιούνται προνομιακά από το σύνολο της πτωχευτικής περιουσίας.
- ❖ **Ενέγγυοι ή ειδικοί προνομιούχοι:** Είναι εκείνοι που οι απαιτήσεις τους διασφαλίζονται με ειδικό προνόμιο ή εμπράγματα ασφάλεια επί συγκεκριμένου αντικειμένου της πτωχευτικής περιουσίας και ικανοποιούνται αποκλειστικά από το πράγμα επί του οποίου υπάρχει η υποθήκη, η προσημείωση, το ενέχυρο. (π.χ. ενυπόθηκοι ή προσημειούχοι πιστωτές). Σε περίπτωση που παραιτηθούν από την ασφάλεια τους, ικανοποιούνται από το σύνολο της πτωχευτικής περιουσίας ως ανέγγυοι ή εγχειρόγραφοι πιστωτές. Ιδιαίτερη μεταχείριση όμως ενέγγυων πιστωτών ως προς την άσκηση των ατομικών διώξεων δεν ισχύει ως προς αυτούς σχετικά με τα υπέγγυα στοιχεία της πτωχευτικής περιουσίας. Δεν παύει η τοκογονία των απαιτήσεων τους.

β) Παύση τοκογονίας:

Από τη στιγμή που κηρύσσεται η πτώχευση, οι απαιτήσεις των πιστωτών που δεν είναι εξασφαλισμένες με ειδικό προνόμιο ή εμπράγματα δικαίωμα, παύουν να παράγουν νόμιμους ή συμβατικούς τόκους. Η παύση της τοκογονίας όμως δεν ισχύει για τους συνοφειλέτες και τους εγγυητές.

γ) Περιουσιακά στοιχεία της πτώχευσης:

Από την έκδοση της απόφασης που κηρύσσει την πτώχευση, μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης των ενέγγυων πιστωτών επί περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, τα οποία συνδέονται λειτουργικά και άμεσα με την επιχειρηματική δραστηριότητά του ή με παραγωγική μονάδα ή εκμετάλλευση του οφειλέτη, αναστέλλονται μέχρι την έγκριση του σχεδίου αναδιοργάνωσης (η αναστολή δεν επεκτείνεται πέραν των 10 μηνών από την κήρυξη της πτώχευσης), αλλιώς μέχρι την απόφαση της συνέλευσης των πιστωτών ως προς τον τρόπο εξακολούθησης των εργασιών της πτώχευσης.

Οι πιστωτές με εμπράγματα ασφάλειες στην πτωχευτική περιουσία (ενέγγυοι πιστωτές) μπορούν και τώρα, χωρίς να εμποδίζονται από την πτώχευση, δηλαδή από την έκδοση της σχετικής δικαστικής απόφασης, να επισπεύδουν αναγκαστική εκτέλεση, μέχρι όμως το στάδιο της ένωσης των πιστωτών. Απ' την άλλη, αν το αντικείμενο της πτωχευτικής περιουσίας συνδέεται λειτουργικά και άμεσα με την επιχειρηματική δραστηριότητα (άρθρο 26 παρ. 3, 4 και 5), την παραγωγική μονάδα ή την εκμετάλλευση του οφειλέτη, τότε η εκτέλεση και οι ατομικές διώξεις αναστέλλεται από την κήρυξη της πτώχευσης μέχρι την έγκριση του σχεδίου αναδιοργάνωσης των αρθ. 107 επ., ή την απόφαση της Συνέλευσης των Πιστωτών κατ' αρθ. 84 για τον τρόπο συνέχισης των εργασιών της πτώχευσης, ή για 10 μήνες.

7.1.3 Ανεργία

Ανεργία καλείται η αδυναμία εξεύρεσης εργασίας αμειβόμενης και ανάλογης με τα προσόντα, τις ικανότητες και τις κλίσεις του ατόμου. Με λίγα λόγια ανεργία είναι η κατάσταση ενός ατόμου, που, ενώ είναι ικανό, πρόθυμο και διαθέσιμο να απασχοληθεί, δεν δύναται όμως να βρει εργασία. Η απασχόληση και η ανεργία είναι από τα σημαντικότερα θέματα στην ατζέντα τόσο της ελληνικής όσο και της ευρωπαϊκής πολιτικής. Η Σύνοδος της Λισαβόνας το 2000 καθόρισε ως στόχο για την ΕΕ να καταστεί η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία του κόσμου, ικανή να διατηρεί υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

α) Συνέπειες της ανεργίας:

Η ανεργία έχει ως αποτέλεσμα τρεις βασικές οικονομικές συνέπειες. Όπως:

1. Απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία
2. Απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του.
3. Επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους ανέργους.

Φυσικά οι συνέπειες της ανεργίας είναι ευρύτερες, γιατί η κατάσταση της ανεργίας μπορεί να είναι εξαιρετικά επώδυνη για τον άνεργο και την οικογένειά του, αφού εκτός από την έλλειψη εισοδήματος, μειώνει την κοινωνική θέση, δημιουργεί προβλήματα αυτοσεβασμού, οικογενειακών τριβών κ.α. Με λίγα λόγια, πέρα από τις οικονομικές συνέπειες, η ανεργία δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.

β) Καταπολέμηση Ανεργίας:

Η καταπολέμηση ή η μείωση της ανεργίας είναι εξαιρετικά δύσκολη. Αυτό άλλωστε φαίνεται και από εμπειρική παρατήρηση. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες τα τελευταία 10 χρόνια το ποσοστό ανεργίας υπερβαίνει το 10%, ενώ στην Ελλάδα τα τελευταία 5 χρόνια είναι γύρω στο 10%.

Τα μέτρα που παίρνουν οι διάφορες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας είναι δύο γενικών κατηγοριών, δηλαδή:

1. Μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης
2. Μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού.

Τα μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης είναι δημοσιονομικά και νομισματικά. Τα δημοσιονομικά μέτρα περιλαμβάνουν κυρίως αύξηση των κρατικών δαπανών για δημόσια έργα και προώθηση μεγάλων επενδυτικών έργων. Σκοπός αυτών των έργων είναι η άμεση αύξηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων. Τα νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στη μείωση του επιτοκίου, με σκοπό την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, της παραγωγής και, συνεπώς της απασχόλησης. Τα δημοσιονομικά και τα νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στην αύξηση της συνολικής ζήτησης και συνεπώς στη μείωση της ανεργίας, που οφείλεται στην ανεπάρκεια της ζήτησης.

Τα μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης έχουν σκοπό να διευκολύνουν τους ανέργους στην απόκτηση επαγγελματικών γνώσεων και ειδικεύσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες ή χρήσιμες, προκειμένου να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις εργασίας. Είναι φανερό ότι τα μέτρα έχουν στόχο τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας.

7.1.3.1 Ανεργία στην ΕΕ

Η σύνοδος της Λισαβόνας, συγκεκριμένα, προσδιόρισε την επίτευξη μέχρι το 2010 ενός συνολικού επιπέδου απασχόλησης ίσου με 70% του εν δυνάμει ενεργού πληθυσμού, ενώ όσον αφορά τις γυναίκες, το επίπεδο προσδιορίστηκε στο 60%.

Το 2007 η Ε.Ε (27) έχοντας ως επιθυμητά αποτελέσματα το 70% όσον αφορά την συνολική απασχόληση, το 60% όσον αφορά την απασχόληση των γυναικών και το 50%⁵ στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (55 – 64) κατάφερε να έχει απασχόληση 65,40%, 58,30% και 44,70% αντίστοιχα.

Αυτά τα ποσοστά απασχόλησης καθιστούν ιδιαίτερα δύσκολη την επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας και της Στοκχόλμης. Εξαίρεση αποτελεί η επίτευξη του στόχου της απασχόλησης ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, που εμφανίζεται περισσότερο προσιτός. Την ίδια περίοδο το ποσοστό της Συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα ήταν 61,40%

Το 2007, το ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ (27) μειώθηκε στο 7,1% (7,0% στην ΕΕ (15)), που αποτελεί το μικρότερο ποσοστό ανεργίας για όλη τη δεκαετία. Όμως, παρά τη σημαντική πτώση, η ανεργία στην ΕΕ παραμένει πολύ υψηλή και αντανακλά την έλλειψη ευελιξίας στην αγορά εργασίας, η οποία, αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στην αυστηρή προστατευτική και παρεμβατική εργατική νομοθεσία που εφαρμόζεται στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Σε αντίθεση, η λιγότερο παρεμβατική νομοθεσία που εφαρμόζεται στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο συντελεί στη διαμόρφωση πολύ μικρότερων ποσοστών ανεργίας, 4,6% και 5,3% αντίστοιχα.

Παρακάτω ακολουθεί ένας πίνακας με τη μεταβολή, δυσμενή ή θετική, της απασχόλησης κατά το διάστημα 2008-2012:

---

⁵ Η Σύνοδος Στοκχόλμης το 2001 έθεσε ως στόχο την αύξηση της απασχόλησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών) στο 50% μέχρι το 2010 (European Commission, 2007).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Μεταβολή Ποσοστών Απασχόλησης 2008-2012

Μεταβολή Ποσοστών Απασχόλησης 2008 - 2012			
<i>Δυσμενής Μεταβολή</i>	%	<i>Θετική Μεταβολή</i>	%
Λεττονία	24,6	Λουξεμβούργο	11,1
Ελλάδα	14,9	Μάλτα	5,3
Ισπανία	14,6	Γερμανία	3,1
Ιρλανδία	13,9	Πολωνία	2,1
Λιθουανία	9,6	Αυστρία	1,1
Εσθονία	6,4	Σουηδία	1,1
		Νορβηγία	1,1

Πηγή: Εφημερίδα Η καθημερινή (ημερομηνία δημοσίευσης 12-07-2012)

7.1.3.2 Ανεργία στην Ελλάδα

Ένας λόγος για τον οποίο έχουν αυξηθεί σημαντικά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια σε χώρες όπως η Ελλάδα, η Ισπανία και η Ιταλία, είναι διότι πλήττονται από την ύφεση και την ανεργία. Την τελευταία δεκαετία, η Ελλάδα κατόρθωσε να μειώσει σημαντικά την ανεργία από το 12% του εργατικού δυναμικού το 1999 στο 8,3% το 2007. Παρά τη σημαντική μείωση όμως, το ποσοστό αυτό της ανεργίας παραμένει σε πολύ υψηλό επίπεδο, και αντανακλά την έλλειψη ευελιξίας στην αγορά εργασίας ως αποτέλεσμα του υψηλού βαθμού ακαμψίας της εργατικής νομοθεσίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Ποσοστά Ανεργίας Α Τρίμηνο

Ποσοστά Ανεργίας Α Τρίμηνο					
Χρονολογίες					
Ανεργία σε:	2008	2009	2010	2011	2012
%	8,3	9,3	11,7	15,9	22,6
Χιλιάδες	406,5	462,3	586,8	792,6	1.120,10

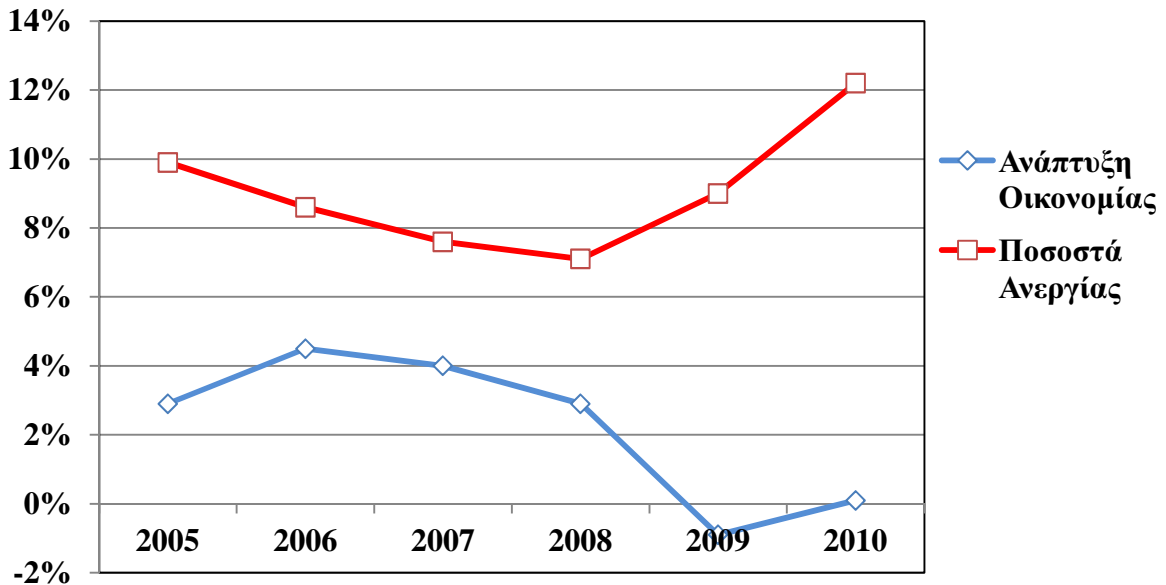
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Σύμφωνα λοιπόν με τις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδας το ποσοστό ανεργίας - υποαπασχόλησης ανέρχεται στο επίπεδο του 24,7% στο τέλος του 2011, εάν

συνυπολογισθεί και το πλήθος των ατόμων που δεν αναζητούν πλέον εργασία λόγω αποθάρρυνσης ή για άλλους λόγους, όπως και εκείνων που εργάζονται αναγκαστικά με μορφές μερικής απασχόλησης (λόγω αδυναμίας να βρουν πλήρη). Επιπροσθέτως, στελέχη του Ινστιτούτου Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ εκτιμούν ότι ο δείκτης της πραγματικής ανεργίας θα ξεπεράσει το 26% στα τέλη του 2012.

Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat η Ελλάδα είδε την ανεργία της να αυξάνεται ταχύτερα από κάθε άλλη χώρα αυτό το 12μηνο, από 14,7% σε 21,7% τον Ιανουάριο του 2012. Ανησυχητικές διαστάσεις λαμβάνει και η ανεργία των νέων, κάτω των 25 ετών, αφού βάσει των στοιχείων εκτοξεύθηκε στο 51,2%, καταλαμβάνοντας πλέον την πρώτη θέση της Ευρώπης. Αυτό σημαίνει ότι σήμερα 164.000 νέοι κάτω των 25 ψάχνουν για δουλειά, σε ένα εργασιακό περιβάλλον που συνεχώς χειροτερεύει. Σημειώνεται ότι τον Μάιο του 2008, αυτός ο αριθμός ήταν μόλις 73.000 άτομα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Ανάπτυξη Οικονομίας & Ανεργία Ελλάδα

Πηγή: Μελέτη απασχόλησης της ICAP GROUP

7.2 ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΕΙΩΘΟΥΝ ΟΙ ΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Όσοι δανειολήπτες αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στην αποπληρωμή των δόσεων τους έχουν συγκεκριμένες επιλογές ως προς τη ρύθμιση των οφειλών τους, ώστε να καταστούν εκ νέου εξυπηρετήσιμες. Πιο συγκεκριμένα:

α) Αλλαγή των όρων εξόφλησης. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνουν όσοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξόφληση των δανείων τους είναι να απευθυνθούν στην τράπεζα με την οποία συνεργάζονται. Οι λύσεις που μπορούν να προσφέρουν τα πιστωτικά ιδρύματα ποικίλουν και εξαρτώνται από το πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο πελάτης τους. Συνεπώς μπορούν να προχωρήσουν στις παρακάτω ρυθμίσεις:

- ❖ Να παράσχουν δηλαδή μια περίοδο χάριτος που μπορεί να φθάσει ως και τα δύο με τρία χρόνια, κατά τη διάρκεια της οποίας ο πελάτης καταβάλλει μόνο τους τόκους του.
- ❖ Να επιμηκύνουν την εναπομένουσα διάρκεια εξόφλησης του δανείου, ώστε να μειωθεί η μηνιαία δόση.
- ❖ Να αναστείλουν την πληρωμή των δόσεων για ένα διάστημα, το οποίο μπορεί να φθάσει ως και τα δύο έτη, ώσπου ο πελάτης να καταφέρει να αυξήσει τα εισοδήματά του.
- ❖ Εάν ο δανειολήπτης διαθέτει ακίνητη περιουσία την οποία είναι διατεθειμένος να προσημειώσει, υπάρχει η δυνατότητα μείωσης του επιτοκίου σε πολύ μεγάλο βαθμό και αύξησης της διάρκειας αποπληρωμής ακόμη και ως τα 30 χρόνια. Με τον τρόπο αυτόν η δόση πέφτει σε πάρα πολύ χαμηλά επίπεδα.

β) Αίτηση στο Ειρηνοδικείο. Σε περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις με την τράπεζα δεν έχουν αποτέλεσμα, το επόμενο βήμα για τους δανειολήπτες αποτελεί η υποβολή αίτησης στο Ειρηνοδικείο, με στόχο τον δικαστικό διακανονισμό των οφειλών. Αυτή η διαδικασία μπορεί να γίνει και με τη βοήθεια ενός δικηγόρου ή καταναλωτικών οργανώσεων. Στην αίτηση αυτή θα πρέπει να αναγράφεται όλο το ιστορικό των δανειοδοτήσεων, η οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη, ενώ θα πρέπει να κατατεθεί και ένα προτεινόμενο σχέδιο διευθέτησης των οφειλών.

γ) Εξωδικαστικός συμβιβασμός. Τις περισσότερες φορές, προτού η υπόθεση φθάσει στο δικαστήριο, υπάρχει νέα διαπραγμάτευση μεταξύ της τράπεζας και του δανειολήπτη, για την εξωδικαστική διευθέτηση της διαφωνίας. Σε περίπτωση που υπάρχουν δάνεια από πολλές τράπεζες, μπορεί να επιτευχθεί συμβιβασμός αν επέλθει συμφωνία πιστωτών με απαιτήσεις άνω του 51% των συνολικών οφειλών.

δ) Δικαστική απόφαση. Εάν πάλι και αυτές οι διαπραγματεύσεις δεν έχουν αίσιο τέλος, την τελική απόφαση για τη ρύθμιση των οφειλών παίρνει ο δικαστής. Το

Ειρηνοδικείο μετά τον έλεγχο όλων των στοιχείων και εφόσον κρίνει ότι δεν επαρκούν τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματα του οφειλέτη για την αποπληρωμή των δανείων του προχωρεί στη ρύθμισή τους. Η ρύθμιση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει διαγραφή μέρους του χρέους. Το υπόλοιπο ποσό αποπληρώνεται σε διάστημα που μπορεί να φθάνει ως και τα 20 χρόνια, ενώ μπορεί να παρασχεθεί και περίοδος χάριτος ως και τέσσερα χρόνια.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μία από τις κυριότητες λειτουργίες των τραπεζών είναι η χορήγηση δανείων, που αποτελούν μεν την κυριότερη πηγή εσόδων, αλλά δημιουργούν από την άλλη τον λεγόμενο πιστωτικό κίνδυνο λόγο αδυναμίας αποπληρωμής των δανείων από τους πελάτες της και ανταπόκρισης στις υποχρεώσεις τους. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο θα πρέπει να γίνεται ένας ποιο προσεκτικός και αυστηρός έλεγχος πριν την χορήγηση ενός δανείου. Η κρίση στην οποία έχει επέλθει η χώρα μας τα τελευταία χρόνια, από πολλούς παράγοντες, και που όπως εκτιμάται δεν έχουν φανεί ακόμα τα τελικά αποτελέσματα της, έχει επηρεάσει όλους τους οργανισμούς, τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Αυτή η κρίση έχει οδηγήσει σε αδυναμία αποπληρωμής των δανείων, ανεργία και φτώχεια των νοικοκυριών, καθώς και πτώχευση των επιχειρήσεων. Ανάλογα λοιπόν με την ομαλή ή μη εξυπηρέτηση των δανειακών λογαριασμών και το στάδιο καθυστέρησης τους, χωρίζονται σε ενήμερους λογαριασμούς, σε προσωρινής καθυστέρησης και σε οριστικής καθυστέρησης. Τα ποσοστά των δανείων σε καθυστέρηση αυξάνονται με πολύ γρήγορο ρυθμό. Λόγο λοιπόν της αδυναμίας αποπληρωμής και για την είσπραξη των καθυστερήσεων, οι τράπεζες δίνουν πολλές φορές τη δυνατότητα στους πελάτες να καταφύγουν σε ρυθμίσεις και πολλές φορές επαναριθμήσεις των δανείων τους. Αυτές γίνονται μόνο στις περιπτώσεις των βιώσιμων πελατών και όταν δεν υπάρχει άλλη λύση. Οι τράπεζες από την δημιουργία τους μέχρι σήμερα, προσπάθησαν και προσπαθούν ακόμα περισσότερο στις μέρες μας να προστατευθούν από επισφαλείς πελάτες, έτσι οι εξασφαλίσεις και το σύστημα του Τειρεσία είναι κάποια από αυτά τα συστήματα που τους παρέχουν αυτήν την ασφάλεια.

Από την πρακτική μου λοιπόν στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε μέχρι σήμερα, έχω διαπιστώσει πως ο κόσμος είναι πανικοβλημένος και με την παραμικρή εξέλιξη όσον αφορά την πολιτική και οικονομική πορεία της χώρας καθώς και την ευρωπαϊκή βοήθεια, τρέχει να πάρει τα εναπομείναντα λεφτά του από τις Τράπεζες όπως και να βγάλουν τα λεφτά τους στο εξωτερικό. Αυτό είναι κάτι το οποίο προσπαθούν να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες, έτσι ώστε να αποφυγούν την δημιουργία του κινδύνου ρευστότητας. Όσον αφορά τώρα τον δανεισμό, οι Τράπεζες και πιο συγκεκριμένα τα τμήματα της Στεγαστικής, της Καταναλωτικής και Επιχειρηματικής πίστης προσπαθούν καθημερινά να εισπράξουν όσα μπορούν από τους δανειολήπτες και έχουν δημιουργηθεί τεράστιες καταστάσεις ατόμων που είτε αδυνατούν να πληρώσουν το δάνειο τους, είτε έχουν καθυστερήσει τις δόσεις τους. Το ποιο συχνό φαινόμενο πλέον είναι οι ρυθμίσεις

των δανείων και πολλές φορές οι επαναριθμήσεις. Αυτή η αδυναμία αποπληρωμής των δανείων οφείλεται κυρίως στην οικονομική κρίση, καθώς οι καθυστερήσεις ξεκινούν σ' αυτήν την περίοδο, καθώς και την δραματική αύξηση της ανεργίας. Σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορούμε να παραβλέψουμε και το γεγονός ότι κάποτε οι τράπεζες έδιναν δάνεια σε όποιον τα ζητούσε, χωρίς να υπάρχει ένας ουσιαστικός έλεγχος για τον αν θα μπορούσαν οι δανειολήπτες αργότερα να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Σήμερα τα δάνεια δίνονται με το σταγονόμετρο και έπειτα από αυστηρό έλεγχο για τον εάν ο δανειολήπτης πληροί της προϋποθέσεις.

Οι εξελίξεις είναι ραγδαίες και τα δεδομένα αλλάζουν από μέρα σε μέρα, οπότε τίποτα δεν μπορεί να λεχθεί με βεβαιότητα για την πορεία και την εξέλιξη αυτής της κατάστασης.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Κ.: Αστικός Κώδικας

Α.Π.: Άρειος Πάγος

ΕλλΔνη: Ελληνική Δικαιοσύνη

Κ.Πολ.Δ.: Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

ΝοΒ.: Νομικό Βήμα

Ν.Π.Δ.Δ.: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

Ο.Α.Π.: Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς

Ο.Τ.Α.: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Π.Α.Ε.Γ.Α.Ε.: Προνομιούχος Ανώνυμη Εταιρία Γενικών Αποθηκών Ελλάδος και νυν Εθνική Αξιοποίησης Ακινήτων και Εκμετάλλευσης Γενικών Αποθηκών Α.Ε (ΓΕΝ.ΑΚ. Α.Ε.)

Ο.Ε.Κ: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Γ.Γ.Ε: Γενική Γραμματεία Εμπορίου

Ο.Α.Ε.Δ: Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού

Ε.Ε.Τ: Ελληνική Ένωση Τραπεζών

Γ.Σ.Ε.Ε: Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας

Α.Δ.Ε.Δ.Υ: Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

1. Αγγελάκης Μιχάλης (2005). «Τραπεζικές Χρηματοδοτήσεις – Εμπλοκές». Μιχάλη Αγγελάκη. Αθήνα.
2. Σταύρος Β. Θωμαδάκης, Μανώλης Δ. Ξανθάκης (2006). «Αγορές Χρήματος & Κεφαλαίου - Τραπεζική Επιστήμη – Θεωρία και Πράξη». Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης Α.Ε. Αθήνα.
3. Χάρρυ Παπαπανάγος, Χριστίνα Λάσπα (2010). «Οι επιδόσεις των οικονομιών της Ελλάδας και των Βαλκανίων στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης». Εκδόσεις Κριτική Α.Ε. Αθήνα. 1^η έκδοση: Φεβρουάριος 2010.
4. Παναγιώτης Λιαργκόβας, Σπύρος Ρεπούσης (2011). «Κρίση, δανεισμός και χρεοκοπία – Ελληνικές και διεθνείς εμπειρίες». Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

INTEPNET

1. Απογείωση κατασχέσεων - πλειστηριασμών το 2011 στην Ελλάδα, <http://molonoti.gr>, [Πρόσβαση 10/05/2012]
2. Ενημέρωση του καταναλωτή για τα τραπεζικά δάνεια, <http://www.synigoroskatanaloti.gr/docs/info/info-daneia-final.pdf>, [Πρόσβαση 12/12/2011]
3. Τύποι διαθέσιμων δανείων,
<http://www.moneypedia.gr/χρημα-και-νεου/χρημα-και-νεου/εαν-θελω-να-δανειστω;/τι-δανεια-υπαρχουν;.aspx>, [Πρόσβαση 16/12/2011]
4. Ρυθμίσεις δανείων για ιδιώτες και επαγγελματίες, <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=440759>, [Πρόσβαση 10/2/2012]
5. Προστασία των συναλλαγών, Σεβασμός στον πολίτη, <http://www.tiresias.gr/index.html>, [Πρόσβαση 14/6/2012]
6. Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα το 2010,
<http://www.hba.gr/main/Ereunes-meletes/EllinikoTrapezikoSistema2011.pdf>,
[Πρόσβαση 14/6/2012]
7. Τα «όπλα» που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για να δημιουργήσουν ένα αίσθημα ασφαλείας στα νοικοκυριά,

- <http://www.moneyonline.gr/site/article/477/katefthasan-stin-agora-ta-stegastika-dania-tis-krisis>, [Πρόσβαση 15/12/2011]
8. Αρνητικοί ρυθμοί χρηματοδότησης,
http://www.xrima-online.gr/trapezes/alpha_bank_arnitikoι_ru8moi_xrimatodotisis_kai_anodos_ton_daneion_se_kasusterisi.html, [Πρόσβαση 15/05/2012]
9. Η λειτουργία της εγγυητικής επιστολής,
<http://www.capital.gr/law/articles.asp?id=436921>, [Πρόσβαση 14/07/2012]
10. Ελλάδα και Ισπανία πρωταθλήτριες ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση,
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_economy_2_12/07/2012_488663,
[Πρόσβαση 26/7/2012]
11. Δάνειο
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%BF#.CE.95.CE.BE.CF.8C.CF.86.CE.BB.CE.B7.CF.83.CE.B7_.CE.E94.CE.B1.CE.BD.CE.B5.CE.AF.CE.BF.CF.85, [Πρόσβαση 08/09/2012]
12. Ελληνική Οικονομία, Με καθυστέρηση το 35% των δανείων,
http://www.stockwatch.com.cy/nqcontent.cfm?a_name=news_view&ann_id=159434&lang=gr, [Πρόσβαση 5/10/2012]
13. Ανεργία, <http://users.teilam.gr/~emastrogianni/anergia.htm>,
[Πρόσβαση 01/03/2012]

ΑΡΘΡΑ

1. κ. ANNA ΚΟΥΡΣΑΝΟΥ Δικηγόρος, Μέσα άμυνας οφειλέτη δανειολήπτη,
www.korsanou.gr, [Πρόσβαση 14/12/2011]
2. κ. Φ. ΠΙΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ αρ. 1, Νόμος υπ' αριθ. 3156, Αρ. Φύλλου 157, Ημερομηνία 25/6/2003, Ομολογιακά δάνεια, τιτλοποίηση απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα και άλλες διατάξεις, http://www.poeota.gr/_download/3156-2003.pdf,
[Πρόσβαση 08/09/2012]

ΜΕΛΕΤΕΣ

1. κ. Βασίλης Θ. Ράπανος, Μελέτη του Προέδρου της ΕΕΤ (Ελληνική Ένωση Τραπεζών), <http://www.hba.gr/main/Ereunes-meletes/Prologos.pdf>,
[Πρόσβαση 14/12/2011]

2. Μελέτη απασχόλησης της ICAP GROUP στα πλαίσια της Έκδοσης LEADING EMPLOYERS IN GREECE

http://www.dee.gr/mediaupload/pdf_files/ICAP_MeletiAnergias_jun12.pdf,

[Πρόσβαση 24/8/2012]